

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 12 év 24 korona.
 6 év 12 korona.
VEHÉNYEN:
 12 év 28 korona.
 6 év 14 korona.
ELŐFIZETÉSEK:
 a) a postai úton 2 k. 40 f.
 b) a postai úton 2 k. 40 f.
 c) a postai úton 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. m.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

STAUBER JÓZSEF

Vasárnap, január 28.

Mai számunk főbb közleményei:

- Andrássy — Justhék ellen.
- „Előkelő idegen” az aradi főgimnáziumban.
- Lészay Ottó ügyei.
- Barkóczy Sándor bárát elmozdították állásából.
- A színésznő toaletteljei.
- Ünnepelt járásbíró.
- Másfélmillió a lajbizsebben.
- A magyar főherceg.
- Jön az exlex.
- A megoperált József főherceg.
- Bíró Lajos darabjának sikere.
- A vagdalkozó őrnagy nyilatkozata.
- Tarkaságok.

Barkóczy bukása.

Arad, január 27

A megdönthetetlennek hitt, a győzhetetlenségében elbizakodott hatalom, a klerikalizmus bálványa elbukott: *Barkóczy bárót elhelyezték az ötödik ügyosztály éléről.* Miniszterválság, sőt egész kormányváltás nem jelentene Magyarországon, az ország közéletében olyan fordulatot, mint a vallás-és közoktatásügyi miniszterium ügybeosztásában történt meglepő esemény.

Barkóczy báró nem volt egyszerű miniszteri tanácsos, nem volt csak amolyan alárendelt osztályvezető. Szinte teljes hatalmu, felelősségre vonhatatlan, megmásíthatatlan akaratu ura volt ő a közoktatásügynek, főképp a középiskolai oktatásnak. Feltartóztathatatlannul és egyre nyitabb előnyomulással vitte be az állami intézetek

falai közé a felekezetieskedést, a papi uralmat, a gyűlölködést. Brutális terrorizmussal típort el mindenkit, aki nem akart ennek az iránynak behódolni, annak eszközévé szegődni; szemérmelen cinizmussal kínálta és osztogatta a jutalmat azoknak, a kiket a fekete hadjáratnak meg akart szerezni. Nem volt előtte akadály sem a főlháborodott közvélemény, sem a parlamentben megnyilatkozó, nagytekintélyű személyek által kifejezett tiltakozás, még a maga minisztere se. A míg a miniszter a törvényhozás színe előtt állást foglalt az ellen, hogy a felekezeti jellegű ifjúsági egyesületeket az állami középiskolákba hurcolják, azoknak ott meleg otthont készítsenek, — Barkóczy a kulisszák mögött egyenesen kényszerítette az állami középiskolák igazgatóit, hogy a hittanárok által szervezett kongregációkat az iskolai szabályzat ellenére tőrjék, sőt támogassák.

Hihetetlen rémuralmat teremtett ez az ember a középiskolákban. Az országos tanáregyesület elnöke ép a napokban, Aradon tartott beszédében adott kifejezést amaz elkeseredésnek, amelyet Barkóczy rendszere a tanárok között teremtett, amely egymás ellen uszította az addig testvéri békeségben élő paptanárokat és világi professzorokat. És a mit el nem mondott, az még sötétebb része volt a Barkóczy-korszaknak. A míg az érdemesek, a tehetségesek, a kiknek

gerince nem törött meg a báró előtt, a kinek meggyőződése elfordult a felekezetieskedés elől, háttérbe szorultak, mellőzésben részesültek s nem egyszer a legsötétebb állomásokra száműzettek, — addig az üresfejúek, a hizelgők, a fürge meggyőződésűek szaporán ugrották át az avancement lépcsőit és jutottak, a kongregációk szervezésében és fejlesztésében szerzett érdemeik jutalmául a tanügynek legelőkelőbb pozícióiba. Le volt szögezve az elv: kongregációnak kell lenni, semmi más nem szükséges, minden egyéb fölösleges és kárba vesző.

Ezt a rendszert, a mely minden időkre hirhedt emlékü lesz, megbuktatta végre a közvélemény szívós küzdelme. Akkor bukott meg a rendszer feje, a mikor legbiztosabbnak érezte magát; a mikor a tiszteletére Aradon a második középiskolában szervezik a kongregációt, azt az egyesületet, a mely hasztalan igyekszik a vallás kultusza és az ifjúság lelkének nemesítésével elburkolni az igaz célt: azt, hogy a politikai klerikalizmusnak katonákat, nagy hadsereget, fanatizált küzdőket szerezzen. A mikor pedig ennek a rendszernek koronázatlan cézára elvonul és belé temettetik a jelentéktelenségbe: akkor vele kell, hogy eltűnjék és eltemetessék az az irány, amely a felekezetieskedés mótelyét már nemcsak az iskolában, hanem ez iskola segítségével a társadalomban

Az a számár Adamek.

Írta: Kanizsai Ferenc.

Ács József nagyságos urban megmaradt valami, vagy talán több a kelletténél, az egykori Adamek Szepiből. Ha néhanap, ideje folytán, nem mehetett haza ebédre: piszok kis korosmába bujt, sőt kifőzdékbe, ahol a rettentő drágaságnak nincs nyoma: mert harmincöt pénz a háromfogásos menü: leves, főzelék hússal és tészta. (Kenyéért nem kell fizetni: ehetik mindenki anyját, a mennyi belefér.) Ne bígjuk, hogy holmi romantika-bajszolásból tette, kergetni utólagos aranyozottságu emlékeket: — ugyan kérem, Ács és a romantika! — hanem igenis, ez még a régi nélkülözések beidégzése, annak szinte tudattalan reflex-működése, abból az időszkorból, a mikor harminc forintot keresett havonta instruktorsággal, tehát ugyancsak kellett vigyáznia a garasra. Egyetemi hallgatók, kik száz, sőt több forintokat kaptak hazulról, a hónap második felében már krajcár nélkül téprengtek és zálogházi műveletekhez folyamodtak. Adamek Szepinek mindig volt pérze. Aból a harminc forintból. A hónap utolsó napján is.

Meg kell még mondani, hogy Ács József nagyságos ur igényeit ma is tökéletesen kielégíti a kifőzdei koszt, melyet a hivatásos nyomorgók egy szebb jövő reményében, de mély urdorrall esznek. A mint akadnak botfülű és színvak emberek, ép úgy, de talán nagyobb számban vannak az izéknek és zma-

toknak értetlenjei. Takarékosági szempontból pedig Ács feltétlenül a kifőzdei kosztot tette első helyre és naiv örömet érzett, a mikor a pergő ezüst forintból hatvanöt krajcárt visszasepert. Ezt a tiszta haszonként jelentkező összeget (egy korona, egy nagyobb és egy kisebb nikkel) külön eldugta a mellénye felső zsebébe, konstatálván, hogy megkereste a költséget, a mibe az asszony ma esti kávéháza menése kerül. (Nini, még kapupénzre is futja)

Mert van ám a doktor urnak felesége. Szép szál, gyönyörű asszony. És ha arra gondolok, hogy ez a sehonnai Adamek Szepi a szerelemben is alkalmasint botfülű és színvak, előnt a méreg. Lehet különben, hogy neki is tetszik az asszony, de persze a nélkül, hogy remek idomait, szeszélyes kedve villanásait értékelni tudná. Egyet bizonyára tud. Azt, hogy az asszony huszezer koronát hozott magával és ezen az alapon vált lehetővé az ügyvédi iroda fellerdítése. Alkalmadtán nem mulasztotta el a felesége előtt hangsúlyozni, hogy a huszezer korona hiánytalanul meg van, mi több: már ugyannakkorra összeggel növekedett: és ha esetről-esetre a maga módja szerint györgédséget tanusított, ez oly sütn sült el, hogy szinte kibőgött belőle a pedáns üzletfél okoskodása: „Huszezer koronát kölcsönöztél, nesze a kamat”. Valóban, a doktor ur hitvesi csókjai nem nélkülözték a kamatfizetés jellegét. Azt persze sohasem vette számításba, hogy a huszezer koronával egyszerre

nemcsak drága perzsa szőnyegek, becses képek, elegáns butorok vonultak be az ezerforintos béru elsőemeleti lakásba, hanem egy gyönyörű fiatal hölgy is, a kiért akárhányan örömet lennének jubáskutyák. Hiszen gondolni gondolt ő az asszonyra, de csak mint oly egyénre, a kit a hozomány fejében teljes ellátásba vállalt. Kiszámította, hogy a hozomány jövedelmezősége szerint mennyi ruha jár az asszonynak: talán azt is, hogy mennyi ölelés.

Ilyen szigorú és pontos legény ez a Ács József doktor és megérdemli, hogy azok, akik a házasság vitelében a beosztásos, reálisan komoly elmélet hívei, még életében szobrot emeljenek neki.

Egy szerdai délutánon Ács doktor urnak pompás kedve kerekedett, miután borsos honoráriumot vágott zsebre egy kedvezően eldölt örökösödési perben. Tízezer és néhány száz koronát. Mikor a megnyuzott kliens eltávozott és betette maga mögött az ügyvédi iroda belső szobájának ajtaját, Ács a szép bankókat kitergette az íróasztalra és olyan gyengédséggel simogatta végig valamennyit, a minővel még sohasem ünnepelte a feleségét. A bankókat aztán — nem latta senki! — sorba megcsókolta és bezárta a páncélszekrénybe. („Holnap a bankba viszem őket.”) Örömeiben elhatározta továbbá, hogy ma figyelmességet tanusít az asszony iránt. Sétálni hívta.

— Nézzünk szét egy kicsit a városban, Margit.

egyre mélyebbre beásta. Ez be is fog következni. Hisszük, hogy Magyarországnak tanárai, a kiknek lelki szabadsága és meggyőződésük ereje föl szabadul az állandó elnyomás, a kémkedéssel és besugással járó megfélemlítés alól, újra visszaszerzik az iskolát és az oktatásügyet a maga igazi, tiszta, mellékcélaktól be nem árnyazott hivatásának; s az ő föltámadt függetlenségük visszakergeti a sötétbe azokat, akik a tanítástól távol eső eszközökkel és propagandákkal szerettek előmenetelt és hatalmat. A rossznak, amelyet Barkóczy a magyar iskolának, a magyar közéletnek és a magyar ifjúságnak szerzett, az legyen a méltó bünhődése, hogy az utolsó nyoma is minél hamarabb eltűnjék és az emléke is mennél előbb feledésbe vesszen.

Andrássy — Justhék ellen

— A képviselőház ülése. —

„Návirati tudósítás.”

Budapest, január 27.

Szokatlanul érdekes ülése volt ma a képviselőháznak. Batthyány Tivadar gróf megármadta Andrássy Gyula grófot, amiért az tegnap véleményt mondott a Justh párt rossz politikájáról. Andrássy nyomban válaszolt a tekintélyes szakállu grófnak és visszautasította annak tartalmatlan kijelentéseit, egyben pedig — csodálatos módon — erős és nyílt támadást intézett Justhék ellen.

Náray Lajos elnök fél 11 órakor nyitotta meg az ülést.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítették.

Elnök bemutatta a Kuria átiratát Andrics Tivadar munkapárti mandátumának elutasításáról. A Ház Andricsot végleg igazolta.

Asz interpellációs könyvbe Lengyel Zoltán a trialista irások földözése tárgyában jegyzett be újabb interpellációt.

A napirend szerint következett az appropriációs javaslat vitájának folytatása.

Gieswein Sándor keresztényszocialista volt az első szónok. Elismeri, hogy a véderőkérdés megoldása is sürgős, de szükségesebb felada-

tot, égetőbb szükségességet a választói reformnál nem ismer. Tudja, hogy az országban adig nem lesz rend, amíg a kormány választói programját ki nem fejtette. Igaza van Apponyinak, mikor azt mondja, hogy a forradalmak elejtett reformok következményei. A külföld fegyverkezése miatt mi sem maradhatunk el, csak hogy a hadsereg erejét nemcsak a fegyverek száma, hanem a szociális haladás is növeli. A hadsereg több kiadásait a progresszív adórendszerre kellett volna alapítani, de erre csak a népparlament hivatott. Minthogy a kormány iránt bizalmatlansággal viseltetik, a javaslatot nem fogadja el. (Élénk helyeslés az ellenzéken.)

Batthyány Tivadar gróf a függetlenségi párt nevében kijelenti, hogy pártja eddig azért nem reflektált Apponyi beszédére, mert azokat amiket Apponyira függőllenségi és 48-as párt is követeli. Van azonban ironia abban, hogy a függetlenségi pártot éppen azok a férfiak támadják, akik minden politikai súlyuk mellett izolálva vannak. Andrássy Gyula a véderő tárgyalásakor lovat adott az ellenzék alá, most pedig ő helyezkedik szembe az ellenzékkel, hogy letörje az ellenzék küzdelmét. Érdekes jelenség hogy Andrássy Gyula tegnap már le akarta licitálni Apponyi feltételeit és egészen mellőzte a terhek lejjebb szállítását. Majd rábizonyította a többségre, hogy nincs akarata, mert ha volna, rögtön meg merne nyilatkozni, pedig akaratát előbb Schönbrunnban és a Ballplatzon ellenjegyzik.

Az erőszak terve ellen tiltakozik a rámutat, hogy az így keresztülvitt véderőtörvény a legbizonytalanabb talajon állna. Ha mégis be következik a többség erőszaka, hát ők, majd szembeállítják ezzel a tömegek erőszakát. (Hosszantartó éljenzés és taps a szélsőbaloldalon.)

(Személyes ügy.)

Andrássy Gyula gróf személyes kérdésben válaszol Batthyánynak. Csodálja, hogy Batthyány élesebben foglalkozott vele, akizhez közelebb áll, mint Lukácsossal, akivel minden kérdésben el lentébben áll. Ha belügyminiszeri működését kifogásgoalták, miért nem mondták meg ezt neki akkor? (Félkialtások a Justh pártban: Megmondtuk.) Ő nem akarja a Justh-pártot izolálni, csak a békét akarja megkötni, ha másként nem megy, akár magával a Kossuth-párttal; itt a Justh-párt tehát önmagát izolálná. Nincs igaza Batthyánynak azzal a váddal, hogy a kormányalakításnál ő is belament a priuszba. Akkor a vezérőbizottságban ő ez ellen a terv ellen küzdött, de magára maradt. A mit most Justhék akarnak, ugyanaz, a mit Kristóffy akar. (Zajos ellenmondás a szélsőbaloldalon.) Mind a ketten a király útján akarják a választójogot,

az egyik presszióval, a másik oktroával. Az ő priusza a békét akarta, Justhék priusza a káoszba visz. Nem igaz a vád, hogy ő nem valósította meg a maga választójogi programját, mikor kormányon volt. Ő egyáltalán nem akart annak idején vállalkozni, de ép azzal kapacitáltak, hogy ha ő nem vállalja a belügyminiszerséget, akkor más megcsinálja az általános választójogot a maga egész szélességében. A pluralitást, amely mellett ma is áll, nem Justhék demokratikus lelkismerete, hanem a bankkérdés fölvetése buktatta meg. Batthyányt arra kéri, hogy legyen máskor méltányosabb a válogasson annyira azok között, akiket támad. (Zajos tetszés és taps a középen és a jobboldalon.)

Batthyány Tivadar gróf állítja, hogy Lukácsossal sem foglalkozott kevesebbé keztyűs kézzel, mint Andrássyval. Kristóffyhoz semmi közük sincs. A pluralitást már akkor helytelenítette, mikor a tervvel Andrássy előlépett. (Helyeslés a szélsőbalon)

(A vita folytatása.)

Désy Zoltán nyomatékkal hangoztatja azt a fölfogását, hogy a béke meglesz, mert meg kell lennie. A költségvetés irrealitásáról mondott kritikáját fontartja, főképen az üzemi jövedelmek és költségek beállításának módja miatt. A javaslatot nem fogadja el. (Élénk tetszés balról.)

Hegedüs Loránt előző elfogadására ajánlja a javaslatot.

A Ház az appropriációt általánosságban és részleteiben is megszavazza és benyújtott határozati javaslatokat elveti.

Elnök megállapítja a hétfői napirendet, melyen az appropriáció harmadik olvasása a az egyes igazságügyi szervek módosításáról szóló törvényjavaslat áll.

Az ülés végén interpellációk voltak.

A miniszterelnök Bécsben. Bécsből jelentik: Héderváry gróf miniszterelnök ma délben ide érkezett és holnap kihallgatáson fog megjelenni királynál. Ő felsége Héderváry grófot meghívta az udvari díszbédre, a mely ma este hat órakor Vilmos osászár születésnapja alkalmából Schönbrunnban lesz.

A trónörökös és Aehrenthal. A Oszesko Szlovo bécsi értesülése szerint Ferenc Ferdinánd trónörökös azt a kívánságát fejezte ki, hogy a külügyminiszerium vezetésében változás álljon be, de arról a hadjáratról, amelyet bizonyos osztrák körök Aehrenthal gróf ellen

Leérve az utcára, Margit dilemma elé állította, makacsul követelve, hogy ő koczikázni akar a Stefánia-uton.

— Szívecském, — ellenkezett a férj — ma egész nap az íróasztalomnál ültem. Jobban szeretnék sétálni. A séta nagyon egészséges. Hidd el, neked is jót tesz. (Magában: „Hogyisne. Legalább tíz korona kerülne a gummiráolli. Ezt a tíz koronát megspórolom, és inkább uszonnázni viszem Margitot a Hangliba, egy korona nyelcivan, esetleg veszek neki a virágáruslánytól egy csokrot, egy korona, tiszta haszon még mindig hét korona husz.”)

A férj különvéleménye győzött. De nem sokára észrevette, hogy ezuttal maga alatt vágta a fát. Mert a felesége, Margit, megállt a Váci-utca egyik kirakata előtt, a melynek selyem-metáforáit, csipke-románcit és bársony-halladait majd fölfalta égő szemével. („Számár vagyok, — mondta magában Ács József, azaz tulajdonkép Adamek Szepi — koczikázni kellett volna, mert a Stefánia-uton nincsenek kirakatok és különben is a kocsi gyorsan megy, nem ácsorog minden kirakat előtt. És ebből baj lesz. Margit talán sejtí, hogy ma egész kis vagyont kerestem.”)

A szép asszony kiváltkép két kosztümöt nézett epedőn, lázasan és enyhe bánattal. Az egyik fehér krepp, ampírszerűen szabva csak alul összeszedve, kimonó derékkal kombinálva, melynek mély kivágását csülogó gyöngyháló övezi. A másikat valami híhetetlenül újfajta, bár első pillantásra egyszerű csikos kelmének látszó anyagból formálta a művész (hogy

miert nem csukják be ezeket a gazembereket?) : sima alj, szintén ampírszabásu, de ellentétben a felső taggal, keresztben csikos. Rövid, ropant helyes kabátka, liberti-gallérral, melyből linom csipke-mellfodor habzik, nem: virágzik élő, akárcsak — bocsánat — a karfiol. És igaz: rézsutt bevágott zsebek, kezelős ujak.

Margit nézte, nézte. És a mi a legrosszabb, nem szólt semmit. Csak sóhajtott. És a szeme sarkába kiült egy icipici könyecsepp. (Drágább az a gyémántnál, oh te számár Adamek!)

Adamek, akarom mondani: Ács — no, mindig összevétem ezt a két nevet, bár hiszem mindegy az — idegességében egyik cigarettáról a másikra gyújtott. (Ilyen tékozlás.) És nem mert indítványt emelni az iránt, hogy mintha talán odébb állhatnánk vagy egy házal. Nem, mert bizonyára letorkolta volna az asszony efféle keserű válaszzsal: „Hát már nézni sem szabad? Ennyi örömem se legyen? Ugy sem veszed meg, te smucián. Hát legalább megnézni engedd.”

— No menjünk! — szolt végre nagyokára Margit, olyan hangon, mely semmi jóval sem kecsegtetett.

— Hová menjünk? — kérdezte a nagy számár ember, feladva a kitérésre kész asszonyoknak a szót.

— Haza.

— Haza? Ugyan szívecském... Még korán van... Gyerünk talán a korzóra, vagy a Hangliba.

— Ugy? Ebben a rongyban? Hogy ujjal mutogassanak rám, hogy kinevessenek? Gye-

rünk haza. Ez a rémséges toalet, a mi rajtam van, csak az édes otthon keretében jut érvényre.

Annyi esze akadt a férjnek, hogy többet nem szólt. Észrevette, hogy minden szava olaj a tüzre. Hallgatni, ez esetben, csakugyan arany. És hát mentek. B. llagtak hazafelé. Margit otthon csapkodta az ajtókat, dult-fult, és jöttment, mint fergeteg. Hyenkor volt a legszebb és a legveszedelmesebb. Ha ez a férj nem volna halvérű, és értene valamit, csak valami keveset az asszonyokhoz, bizonyára megragadná e nagyszerű nő extázisának ritka alkalmát: felkapná, az ölébe szoritáná és a csókok viharával elborítáná, a míg a szinte hisztérikus düh egy csodás pillanatban elomló és korbácsoló szenvedélybe csattan. Csakhogy ez a férj sohasem tudott a felesége szeretője lenni és ezek a lángoló parcek sem avatták azzá. Ostobán bámulta a szoba szögletéből a jelenetet; majd odament az asszonyhoz és felszezen, ügyetlenül megcirógatta az arcát:

— Na, na, kis csacsi, mire való ez a dühöngés. Térjen magához.

Margit sarkonperdült; ránézett az urára, mintha most látná életében először és vad, gunyos hahotában tört ki. Polyvást kacagva ment át a másik szobájá, ott leült a zongora elé és verte, kegyetlenül verte a klaviatúrát.

— Ezt a modort nem tűröm! — kiáltott Ács a férj, és elrohant hazulról. Ez ugy félkilenc óra tájt lehetett, későn este. És mivel megéhezett, betért egy szállodai étterem sötétisébe. (Kis pörkölt egy pohár sörrel, két

indított, rendkívül elítélően nyilatkozott. A trónörökös az urakházának egyik tagjával beszélt erről a dologról s elmondta neki, hogy nem helyesli azt a háromdot, amelyet a külügyminiszterrel szemben a legutóbbi időben alkalmaztak. Ugyanez a lap udvari körökből kapott értesülés alapján még azt is jelenti, hogy Ferenc József király egyik bizalmasának ezt mondta volna:

— Amíg én élek a régi politikai irányban és a hármasszövetségben nem lesz semmi változás.

Lészay Ottó ügyei.

(Súlyos szabálytalanságok. — Sármezey Endre nyilatkozata. — A volt vezérigazgató Amerikában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 27.

Most már kétségtelennek látszik, hogy Lészay Ottó e hónap 11-én azzal a szándékkal utazott el Aradról, hogy vissza se jöjjön többet. Akik azt hitték, hogy Lészay üzleti ügyben tartózkodik a külföldön és rövid idő múlva haza jön véget vetni annak a mende-mondának, amely távolmaradását kíséri, azok tegnap és ma belátták tévedésüket. Ugyanis a volt vezérigazgató a mai napon sem adott életjelet magáról és mindössze az öcsésének, Lészay Árpádnak tegnap este küldött üzenete az a nyom, amely Lészay távolmaradását igazolni akarja. Közöltük, ma, hogy Lészay Árpád budapesti törvényszéki bíró arról értesítette Sármezey Endrét, hogy bátyja mielőtt külföldi utra ment, határozott ígéretet tett neki, amelyben a vezérigazgatói állásról való lemondását jelentette be. Lészay Árpád csodálkozásának adott kifejezést, hogy a bátyja lemondó levelét az igazgatóság még nem kapta meg. Ezzel mintegy menteni akarta Lészay Árpád bátyja eljárását.

A mentegetőzés.

Erre vonatkozólag kérdést intéztünk a gyár igazgatóságához, amelynek egyik vezető tagja a következőket mondotta kérdésünkre:

— Bizonyos, hogy Lészay Ottó állítólagos lemondása sohasem fog megérkezni az igazgatóságához, mert Lészay Ottó nem is adta be

lemondását. Lészay bíró urnak ez az állítása könnyen megbocsátható tévedésen alapszik, mert hiszen ezzel csak a bátyját akarja menteni. Az azonban kétségtelennek látszik, hogy Lészay bíró ur már legalább tíz napja tudhatta, hogy a bátyja nem fog visszatérni Aradra. Ugyan's a budapesti irodánk, amikor a volt vezérigazgatónkat sehol sem tudta megtalálni, telefonon többször megkérdezte Lészay bíró urtól, ugyan hol lehet a bátyjával beszélni? Ő e kérdésekre tréfás feleleteket adott, sőt nem egyszer bele is nevetett a telefonba, azután pedig azt mondta, hogy fogalma sincs róla, merre bolyonghat a bátyja. A bíró ur feleleteiből most utólag megállapíthatjuk, hogy akkor már ő tudta, hogy a bátyja valahol az óceánon utazik. Majdnem bizonyos ugyanis, hogy volt vezérigazgatónk Amerikába vitorlázott. Mi e hónap 18-án kaptunk legutóljára hírt Lészay Ottóról. Berlinből küldött levelében azt írta, hogy az e hónap végén esedékes üzleti váltókat prolongáljuk és ne váltjuk be azok összegét. Ezt különben se tehetjük volna akkor még, mert a kasszámban nem volt pénz. E hónap végén mintegy hatvanezer korona értékű olyan váltóink esedékesek, amelyeket a nekünk szállított anyagok fejében adtunk gyárosoknak, kereskedőknek. Ezeket a váltókat az Arad-Csanádi Takarékpénztárba telepítették. Igazgatóságunk úgy intézkedett, hogy a váltókat az utolsó darabig ki fogjuk váltani és az ehhez szükséges 60.000 korona már pénztárunkban is van.

— Kriminális cselekedetek terhelik-e Lészay Ottó lelkiismeretét? — kérdeztük.

— Határozottan állíthatjuk, hogy nem! Nyolcezer korona évi fix fizetése és ötezer korona évi utáltalánya volt, ebből az összegből pedig a családtalan Lészay Ottó egész szépen megélt. Önmagára nagyon keveset költött, különös passzióit nem voltak.

Sármezey Endre — Lészay szabálytalanságairól.

Beszélgést folytatott ma ismét az Aradi Közlöny munkatársa Sármezey Endrével, a Benold-gyár vezérigazgatójával, aki Lészay Ottó eltűnéséről érdekesen nyilatkozott az alábbiakban.

kenyér.) Tíz óra felé elérzékenyült; valami furcsa érzés mozdult meg a szíve mélyén és sietett haza.

— Pechem van! — mondotta csaknem hangosan, a mikor a kaput zárva találta. (T. i. mert kapupénzt kellett fizetnie.) A lépcsőházban felrohanva három fokot ugrott egyszerre (ezt nem próbálta diákkorra óta), mert valami nyugtalanság sarkantyuzta. „Megveszem az asszonynak azt a toalettet... Meg, mind a kétőt... Legyen béke... Nem bánom, akármibe kerül... Oh én szerencsétlen, minek nősültem meg? Kellett ez nekem?”

A bezárt kapu tényleg rossz ómennek bizonyult. Mint a mint besompolygott a felesége hálószobájába, az ágyat üresen és érintetlenül találta. Nem ijedt meg nagyon. Vihar után az asszony rendszerint a mamájához vonult, a ki a budai oldalon lakik. Sőt általában örült ezeknek a tüntető eltávozásoknak, mert legalább békében maradhatott. Most azonban kellemetlen izgatottság bántotta. A szobalánytól röstelt kérdezősködni. („Különben is, hadd higgye a szobalány, hogy a feleségem a tudtommal ment haza ma éjszakára az anyjához.” — „Szépen hiszem!” — gondolta volna a szobalány.) Egy pillanatra az is az eszébe ötlött, hogy elmegy az asszonyért. Számoztalan gammikerekün megérte, és elviszi lumpolni az orfeumba. „Azért sem!” mondotta csaknem fenszóval és nagy mérgesen lefeküdt. Most azonban sehogy sem sikerült elaludni. Egyedül és elhagyatottan érezte magát. A lakást elhagyatottnak és szomorúnak találta. Fájni kezdett

a feje és szerette volna, ha felesége megsimogatná. Csak valamikor három óra tájt bírt elaludni.

Zugó fejjel ébredt. Talán kialvatlansága okozta, vagy micsoda, de elhatározta, hogy lefőzi az asszonyt. Bérkocsiba ugrott, a divatüzletbe hajtatott és megvásárolta mind a két ruhát. Vett továbbá napernyőket, cipőket, harisnyákat, kalapokat, keztyűket. Aztán hazahajtatott és a sok drága holmit elhelyezte a szekrényekben és várta az asszonyt, várta, türelmetlenül.

És délben hazaszállt az elrepült madár. Durcás föllépésén a vak is láthatta, hogy a mama ő nagysága alkalmasint elátta jótanácsokkal; megfogadta vele, hogy álió egy hónapig egy kukkot sem szól az urához, észre sem veszi, meg sem látja; keresztülne rajta, mint a levegőn.

A meg nem értett, a nem méltányolt nagy nő sóhajos és dacos sápadtságával, melyet vértanui alázat foglalt díszkeretbe, akart állibegni a szobán.

— Hol voltál, Margit?

Meg se fordul.

— Nem hallod? Hol voltál?

Most megállt. Neszelve, mint erdőben a szarvas. A f-jét gögösen fölszegte és álmatag hangon, mintegy kellemetlenül háborítva magas szféráiban, mégis csak szót ejtett:

— Szólt valaki?

— Margit!

— Ah, ön az, barátom?

— Nézd, Margit, ne okoskodjál. Ha meg-

— Bizonyára hallott arról vezérigazgató ur, hogy Lészay állítólag Amerikába vette útját. Ebből arra lehetne következtetni, hogy oka volt a kivándorlásra? A könyvek átvizsgálásánál nem tapasztaltak ilyesmit?

— Határozottan állíthatom, hogy nem. A vállalatot egyetlen fillér károsodás nem érte. Nem hiányzik semmi. Arról nem is lehet beszélni, hogy bűnös uton vitt el volna valaki is pénzt. Különben is ezt csak ott lehet megtenni, ahol pénz van, nálunk pedig az volt a baj, hogy nem volt pénz.

— Akkor mi oka van Lészaynak arra, hogy elhagyja a kontinenst?

— Lehet, hogy számolt bizonyos következményekkel. Azt ugyanis nem tagadhatom, hogy súlyos szabálytalanságokat konstatáltunk. — Olyan dolgokat, hogy Lészayt föl kellett volna állásától mentenünk abban az esetben is, ha nem hagyja el Aradot, ha itthon van.

— Szóval olyan természetű szabálytalanságok voltak ezek, hogy esetleges következményük miatt látta jobbnak a távozást Lészay?

— Nos, megmondom, hogy miről van szó. Ne tessék valami rettenetes dologra gondolni. A Benold-gyár két aradi pénzügyésznél is igénybe vett nagyobb összegű hitelt és ennek ellenében lekötötte az elvállalt munkákért befolyó jövedelmeket. Lészay azonban a befolyó pénzeket, amelyeket azonnal a pénzügyészekhez kellett volna továbbítani, más kifizetésekre fordította. Így a gyár munkásainak bérét, apróbb kiadásokat fizetett ki olyan összegekből, amelyek ugyan a gyár pénztárában voltak, de jogosan nem minket illettek, hanem azt a pénzügyészt, amelynek lekötöttük. Egy komoly vállalat vezérigazgatójának ilyesmit semmi körülmények között sem szabad megtenni és Lészaynak ez a kétségtelenül nem rosszindulatú, csak könnyelmű tette olyan súlyos szabálytalanság, amely lehetetlenné tette, hogy vezérigazgatói állásában megtarthassuk. De ismétlem: visszaélésről szó sincsen és a szabálytalanságok is csak voltak, ma már mindent rendeztünk.

— Beszélnek arról is, hogy nem a legutóbbi években, hanem azelőtt, Lészay arány-

pukkadsz is, én tudom, hogy a muternál voltál. Az ilyen éjszakai kimaradással engem nem főzöl meg. Féltékenyéd pedig egyáltalán nem teszel. A mivel persze nem akarom azt mondani, hogy nem te vagy a legszebb, a legbájosabb teremtes.

— Ön tulságos sokat fecseg, barátom. Nem gondolja, hogy ez unalmas?

— Te vagy a leggyönyörűbb asszony Pesten, az országban, az egész világon. De féltékenyéd, azzá nem tehetsz. Nem, mert tudom, hogy jószágodnál és szépségednél csak hűségéd és erényeid csodásabbak.

Az asszony ámulva fordult az ura felé. Nem tudta eldönteni, gunyolódik-e, vagy érzéleg; sőt az ura ostobasága felől is kötkedni kezdett egy pillanatig.

— Hogy pedig megtanítsalak arra, virágszálam, — folytatta egészen összezavart és bizonytalan stílusban a férj — mennyire alapítalan a te idegességéd, és főleg, hogy megmutassam, hogyan kell boszút állni, példás lovagias boszút, nézz ide!

Acs egy szinpadias mozdulattal a legközelebbi szekrényhez lépett és az ajtaját kitérta. Mire az asszony, mintha darázs csipte volna meg, szerepéből kiesve, ijedten rohant a szekrényhez, a két karját szétvetette a polcok és fogasok előtt:

— Megtiltom, hogy a holmim közt kutakodjál!

Acs annyira benne volt a trompf kivágásának lendületében, hogy az asszony remegő ijedelmét észre sem véve, fűrge mozdulattal

talanul nagy utiszámlákat: évenként 10—12.000 koronára rugót terjesztett be.

— Szó sincs róla. A legnagyobb évi utiszámlája a múlt évi 5200 koronát tett ki és ebben több hetes külföldi tartózkodások vannak. Nyugodtan mondhatom, anélkül, hogy védeni akarnám Lészayt: a legnagyobb mértékben *gavallér ember volt*. Nemcsak meg nem károsította a vállalatot, hanem még neki van követelni valója. A múlt évi járandóságából ugyanis nyolcezer koronát nem vett föl. Nem volt szüksége a pénzre és a pénztárnak amugyis forgótöke nélküli állapotára tekintettel, nem vette föl a fizetését. Csak mostani berlini útja előtt vett föl 5500 koronát — négyezret Aradon, ezeröttszázat a budapesti fiókunknál. Természetesen joga volt hozzá, hiszen még így is közel harmadfelezer korona kapnivalója van. Mégis feltűnt, amikor erről hírt hallottam. A vállalat amugy is súlyos helyzetben volt és utiköltségeire rendszeren csak néhány száz koronát vett föl Lészay. Már január 17-én érdeklődtem épen e nagyszögű pénzfölvétel kapcsán Lészay iránt. Ekkor Berlinben volt még és csak huszadikán utazott el.

— Nem tartja vezérigazgató ur hihetőnek, hogy épen a tervbe vett amerikai utra vette föl a hatodfelezer koronát Lészay?

— Valószínűnek látszik. Lészay öcsöce már évek előtt Amerikába vándorolt ki, lehet, hogy felkeresi testvérét. *De én mégis azt hiszem, hogy február negyedikén, ötödikén Aradon lesz Lészay Ottó*. Ez csak szubjektív nézetem. Arra gondolok ugyanis, hogy Lészay az ultimorendezés nehézségei elől akart kitérni. Január 18-án levélben utasította a gyár aradi tisztviselőit, hogy a hó végén lejáró 60.000 korona értékű váltók birtokosaitól január 26-án kérjenek három havi moratóriumot. Talán már ma itthon is lenne, ha tudná, hogy minden rendben van, a krízis elmúlt. Lehetséges, hogy tévedek, de nem tudom elhinni, hogy Lészay Ottó így, minden szó és magyarázat nélkül faképnél hagyja a vállalatot.

— A gyár további vezetésére nézve vannak már tervei a vezérigazgató urnak?

— Még korai lenne erről beszélni. Holnap értekezletre hívtam össze a budapesti és temesvári fiókok vezetőit és ez alkalommal majd megbeszéljük a legközelebbi teendőket.

előrántotta a szekrényből az új ruhát és fennen lobogtatta, akár a győzelmi zászlót:

— No, mit szólsz hozzá? Ugy-e, jó urad vagyok? Ugy-e hogy lefőztelek?

Margit arcán széles mosoly ömlött el. (A gyerekek tudnak így mosolyogni, a mikor épen berobogtak a karácsonyfa alá.) Rögtön becsongett a szobalányt, segíteni a ruha felpróbálásában. Boldogan illegette délceg természetét a tükör előtt. A ruha pompásan állt rajta.

— Köszönöm, drága öregem, — szólt az urához, váratlanul elhüvösödve — a meglepetés sikerült. Hanem ti férfiak még sem értitek az efféléit. Mért nem szóltál előzőleg, hogy én választhatom volna? Ez a liberti-galléros toalett valóban csinos; de nekem jobban illett volna az a másik, a krepp, a gyönyös kimonóval.

— Lári-lári. Ha azt vettem volna, akkor viszont a liberti-gallér után sóvárogtál volna.

— De nem.

— De igen.

Margitnak pityergésre görbült az ajka.

— Hogy pedig végleg lefőztelek, nézz be csak a másik szekrénybe.

— Hogyan, talán csak nem?

— Ott a másik. A krepp.

— Te édes! — kiáltott az asszony, a szekrényhez rohant, a honnét az elragadtatástól tombolva vette elő a másik toalettet.

Miután ezt is felpróbálta (olyan volt benne mint egy hercegnő) megint kifogásokkal hozzakodott elő:

„Előkelő idegen“ az aradi főgimnáziumban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 27.

Megírta az Aradi Közlöny már hetekkel ezelőtt, hogy a főreáliskola után a gimnáziumba is bevonul a Mária-kongregáció. Amíg az ilyen kongregáció alakulások rendszeren több kevesebb ünnepélyességgel és nyilvánosan történnek, az aradi kir. kat. főgimnázium Mária-kongregációja meglehetősen csendben alakult meg. Olyan csendben, hogy az intézet tanárai sem bírtak tudomással a megalakulásról.

Tudvalevő, hogy az ifjusági kongregációk megalakítására Aradon az impulzust Glattfelder Gyula csanádi püspöki első aradi látogatása adta meg, amikor is az egyházmegye főpásztora csodálkozásának adott kifejezést, hogy az aradi közepiskolákban még nincs Mária-kongregáció. Kevésssel utóbb megkezdte Metzger Márton főreáliskolai rom. katolikus hittanító a reáliskola Mária-kongregációjának szervezését. A kongregáció meg is alakult és Glattfelder püspök második aradi tartózkodása alkalmával már ünnepélyesen megnyitotta a kongregációt.

Nehézebben ment, úgy látszik, a kongregáció megalakítása a gimnáziumban, amely pedig kimondottan „királyi katolikus“ jellegű intézet. Tulajdonképpen még a mai napig sem alakult meg hivatalosan a gimnáziumi kongregáció, hanem csak a szervezésnél tart. Pedig ezen a szervezésen olyan buzgón fáradoznak, hogy az intézet hittanárán Fehér Arifredán kívül a minoriták plébánosa Monay Ferenc dr. is szorgalmasan részt kér a szervezés munkájából, sőt az ideiglenes jellegű kongregáció „lelki gyakorlat“ cím alá rejtett vasárnapi előadásait nem Fehér Armand hittanár, hanem Monay tartja a kongregánista jelölteknek. A megalakítás nehézségei és lassúsága azután azt eredményezték, hogy az egész kongregációs-szervezés előbb kipattant, mintsem a végleges megalakulás megtörtént volna.

És ekkor különös dolgok kerültek ki. Így például az, hogy az intézet tanárainak egyáltalán nincsen tudomásuk arról, hogy a gimnázium növendékeiből a kongregáció hadseregébe soroznak be jövődöbéli harcosokat. Ami

eztúttal különösen érdekes. A legtöbb kongregáció-alakítást bizonyos mértékben titokban csinálják és az intézetek igazgatósága, tanári testülete egyszerűen azzal a mentális rezervával nem vessz tudomást a szervezésről, hogy a kongregációt a hittanár csinálja, ez hozzátartozik a hitoktatáshoz. Az aradi főgimnázium Mária-kongregációját azonban csak csekély részben szervezi a hittanár, a főszerep Monay Ferenc dr.-é, aki semmiféle formában nem tagja az intézet tanári karának. És legfeljebb is különös lehet, hogy a gimnázium tanárai esetenként a növendékeiktől tudhatják csak meg azt, hogy az intézetben a felkészületlen elkövető Mária-kongregáció adhat, sőt azt is, hogy az intézetben olyasvalaki tart lelkigyakorlatot, címén alkotó és nevelő előadásokat a növendékeknek, akit a gimnazisták oktatásával rendszeren vagy rendkívüli tanári jellegben senki meg nem bízik, nevelésére föl nem hatalmazott...

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi polgári jótékony egyesület február 2-án délelőtt 10 órakor, a varosháza tanácstermében (1. ső emelet balra) tartja rendszeres közgyűlést, melyre az egyesület összes tagjait szívesen meghívják: Sári István Domokos egyes. elnök. Kovács Vince egyes. titkár. A közgyűlés tárgyai: Elnöki megnyitó. A titkár évi jelentése. A pénzügyi forgalmáról valamint a néhai Wimmerne tele hagyaték állapotáról szóló jelentés. A számvizsgálók jelentése. Tisztaújítás. Indítványok.

(*) Az aradi II. kerületi jótékony célú asztaltársaság január 28-án a. u. 8 órakor tartja most már sokas Janos, volt Donavai tele Fácán-utca 7. számú vendéglőjében, rendszeres közgyűlést, melyre úgy a dísz, valamint a rendszeres tagok mentul nagyobb számban való megjelenéssel szívesen meghívom Haubenreich Miklós elnök.

(-) Az Aradi Munkás Utton Egyesület 1912. évi rendszeres közgyűlést február 10-én délelőtt 10 órakor tartja a Telek u. ca. 28. szám alatt levő helyiségében a következő napirenddel: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyv megerősítés kiküldése. 3. Jelentések. 4. Választmány lemondása. 5. Választmány választása. 6. Munkás Utton építési ügye. 7. Indítványok. — Az alapszabályok értelmében csak azon indítványok tárgyalhatók, melyek a közgyűlés megkezdése előtt 4 nappal az elnökséghez beérkeztek. —

— Azért még sem voltál ügyes. Elég lett volna ez az egyik toalett, a mi most van rajtam: a másiknak az aran pedig kalapot és napernyőt vehettünk volna. Annal inkább, mert nincs megfelelő kalapom ezekhez a ruhákhoz. Kalap nélkül nem ér az egész semmit.

De a férj kirukkolt a kalapokkal is, meg a napernyőkkel is. Mi több, keztyűkkel és uj cipőkkel is.

— No, le vagy-e főzve, asszony?

— Teljesen. És ezennel bocsánatot kérek tőled, oh nem, nem egyedül a tegnapi idegeségemért, hanem azért, mert eddig nem is tudtam, hogy te, Józsi, gavallér vagy. Megyünk valahová?

— Természetesen. Délután is. Este is. Ma lumpolni fogunk. Azt akarom, hogy minél többen lássák, milyen gyönyörű, milyen elegáns feleségem van!

Öt óra tájt nagyjából megállapították a délutáni programot. Séta a korzón; aztán kocsiútas: közben pedig 6. pernyi látogatás Mártonffy méltóságoséknál. A látogatás célja Margit részéről az, hogy a hú Maronffyné elzöldüljön az irigységtől.

Margit gyönyörű jelenség volt az új toaletten, sétára készen. Az ura karján büszkén elindult a pukkasztó körmenetre, de az előszobában így szólt:

— Hopp!

És idegesen toppantott a lábacskaival.

— Nem megyek. Itthon maradok.

Már vissza is ment a szalónba.

— Meg vagy örülve? Mi bajod? Több

mint kétezer koronamba került a tréfa és most megint komédiázol? Rettenetes.

Itthon maradok.

— De hát miért? Mi kifogásod lehet? Megörültél?

— A... a... a... fűző.

— Micsoda? A fűző?

— Igen, a fűzőm kopott; és három helyen kilátszik belőle a naicsont.

— Hat aztán?

— Vegyet egy új fűzőt.

— Veszek... uogyne vennék. De most induljunk.

— Nem. Egy tapodtat sem.

Acs kinjában es ostobaságában a bajuszát rágta. Kinos szünet után kitört belőle a harag, de szinte kómikás tapiatatlansággal:

— Örültél! A fűzőt nem látatja senki. Egy ember, a kinek joga es módja van látni, az én vagyok. De meg en sem vettem észre, hogy kopott. Margit! Tudod-e, hogy ez nem tréfa. Tudod-e, hogy számadással tartozol? Nézz a szemembe!

Margit elmosolyodott.

— No ne dűnongj. Menjünk sétálni. Ráérsz megvenni az új fűzőt holnap is.

— Nem addig van. Egy lépest sem mozdulsz innét mindaddig, a mig... Mondj meg mindent! — kiáltott acs, az ajtóhoz ugrott, bezarta és a kulcsot zsebre vágta.

— Beszélj

Margit felkacagott:

— Tudod-e, hogy roppant

Te féltékeny csacsi!

Az egyesület vezetősége ezután is felhívja azokat az ipari és kereskedelmi alkalmazottakat, kik az egyesületbe rendes tagul óhajtanak belépni, hogy ezen kívánságukat Csatlós Lászlónál (Teleki-utca 28. sz. a.) este 7-8 óra között jelentsek be.

TORVÉNYKEZÉS

§ Egy úgynök pöre Sulkovszky hercegnő ellen. Idősebb Sulkovszky Ida hercegnő ellen sajtósági polgári per van folyamatban az aradi törvényszék előtt. Sulkovszky hercegnő még 1910. júliusában megbízott egy budapesti, ingatlanok adás-vételével foglalkozó úgynököt azzal, hogy utazzék le Pankotára és figyelje meg, hogy az ottani Sulkovszky birtokon hogyan gardálkodnak. Együttal az úgynök állítása szerint azzal is megbizta őt a hercegnő, hogy szerezzen bírtót a pankotai birtokra. Az úgynök eljárta a megbízatásban, több alkalommal levélben jelentést is tett a hercegnőnek eljárásáról, néhány héttel utóbb pedig csekély tízezerkoronás koronás költségvetést terjesztett a hercegnő elé eljárása eredményeként. A kissé borsos számlát természetesen nem fizették ki, mire az úgynök az aradi törvényszéknél polgári pert indított a hercegnő ellen. A 18.000 koronás keresetet a napokban tárgyalja az aradi törvényszék.

§ Elítélt kávéházi kabátlovaj. Január hónap 11-én budapesti mintára Aradon is megpróbáltokott néhány kávéházban egy tolvaj a kabátlopással. A Fehér Kereszt kávéházban Schlessinger Bertalan budapesti utazó télikabátja tűnt el, míg a Központi kávéházban Pucher Zoltán aradi bankhivatalnok értékes bundáját lopta el az alkalmi tolvaj. A zsákmánynak nem sokáig örülhetett azonban, mert még aznap letartóztatta a rendőrség. Megállapították, hogy a kávéházi tolvajlások elkövetője Wiechner Mátyás facér borbélysegéd, ki néhány nappal előbb jött Aradra. Mintán a tolvaj nem tagadta a bűnét, a vizsgálatot gyorsan lefolytatták a ma már a kabátok barátja az aradi törvényszék előtt állott, mely őt két rendbeli lopás büntetéséért hat havi fogházra ítélte.

— Igenis, féltékeny vagyok. Vallj be mindent.

— Nézd, öregem, a magyarázat oly egyszerű, hogy... hogy szinte nevetséges.

— Képzelem.

— Figyelj hát ide. Mióta mind a három fűzőm kopott, magamban elmenni alig merek hazulról. Megeshetik, hogy társaságban, az utcán, vagy a kávéházban elszedülök és eszméletlenül összeesem. Jönnek a mentők, ugye, és a kórházba visznek. Ez az.

— Mit beszélsz?

— Hát nem érted?

— Nem.

— A kórházban idegen férfiak észrevennek, hogy rongyos a miderem. Megölne a szegényen.

— Margit!

— Ez a jobbik eset. Hátha azonban Mártonffyknál lennék rosszul és Mártonffyné tudná meg ezt a tolett-titkomat? Ennyi az egész. Remélem, hogy egyelőre nem győztelek meg, de csak hadd szenvedj egy kissé azért az izléstelenségért, a mellyel meggyanusítottál. Józsi, ez fáj nekem. Nagyon fáj! — fejezte be az asszony a magyarázatot és sirya fakadt.

— Ács az ölébe vonta a síró asszony fejét és simogatta.

— Bocsás meg!

— Nem, Józsi, ezt nehéz elfelejteni!

— Ács nagyságos ur fejében olyas észrevétel motoszkált, hogy holtig tanul az ember. Lám, ki hitte volna, minő szempontjaik vannak az asszonyoknak. Ki hitte volna?

... A milyen számár ez az Adamek, akárom mondani Ács József, még elhiszi.

Barkóczy Sándor bárót elmozdították állásából.

(Fölszabadult a magyar közoktatás. — A szabadelvűség győzelme.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, január 27.

A váratlan parancs.

A kultuszminister Barkóczy Sándor bárót az V. ügyosztály éléről a mai napon elhelyezte. Déli két órakor kézbesítették Barkóczynak a minister dekretumát, amelyben, az át-helyezést tudatja s ugyanabban értésére adja, hogy a VIII. ügyosztályba helyezi át.

Barkóczyt a minister e rendelkezése teljesen váratlanul érte. Az eddig mindenható miniszteri tanácsos a levél elolvasása után el-sápadt, percenkig nem tudott szóhoz jutni, ki-ejtette a kezéből az irást és csak annyit tudott mondani az ajtón állónak:

— Kérem a kabátomat! — és azonnal eltávozott a ministerium épületéből.

Az ötödik ügyosztály vezetését Zichy János gróf kultuszminister rendelkezéséből Boncz Ödön veszi át, aki Barkóczynak elődje volt ebben az ügyosztályban és ismeri annak minden ágát, legutóbb a kilencedik ügyosztályban volt.

Barkóczy új ügyosztálya a nyolcadik lesz, amelynek ügyköre az összes alapítványok jogi és pénzügyei. A minister ezt az ügyosztályt most ketté osztotta, az egyik részt Madách Emánuel, a másikat pedig Barkóczy fogja vezetni.

A ministeriumban gyorsan terjedt el ez a szenzációs hír; mindenütt erről beszéltek és izgatottan tárgyalták úgy a történet változást, mint azokat, amelyek ezután várhatók. Barkóczynak utolsó ténykedése a tanári kinevezések előkészítése volt; egész sereg soronkívüli előléptetést tervezett, amelyek most mind elmaradnak.

Barkóczy lemondásával kapcsolatban nyilatkozatot tett közzé, amelyben kijelentette, hogy egy évi szabadságot kért, amelyet meg is fog kapni, de természetesen a minister nem fogja túrnai, hogy a ministerium egyik tagja bármint fenyegetéssel éljen és — mint beavatott forrás mondja — akármit is csinál Barkóczy, a minister elhatározását nem fogja megmásítani és semmiféle külső, vagy belső presszióknak nem enged.

Zichy János kultuszminister a ministerium szolgájával kézbesített levélben értesítette elhatározásáról Barkóczyt azzal, hogy a középiskolai V. ügyosztály Molnár Viktor államtitkár távozásával Balogh Jenő hatáskörébe került és vezetésével Boncz Ödön miniszteri tanácsost bista meg, együttal értesítette Barkóczyt, hogy a VIII. ügyosztályt kettéosztotta és VIII/a alatt új osztályt szervezett, amely a katolikus autonómiák előkészítésével és a közalapítványi ügyekkel fog foglalkozni és őt ennek az ügyosztálynak a vezetésével bizza meg olyképen, hogy az egész VIII. ügyosztályt, amelynek ügykörebe a katolikus főpapok javadalmainak összes ügyei, az alapok, alapítványok és közalapítványi ügyek, a főpapok és káptalanok javadalmi és erdőbirtok részeinek ellenőrzésére vonatkozó ügyek tartoznak, kettéosztja. A kettéosztás mellett is Madách Emánuel államtitkári teendőkkel megbízandó miniszteri tanácsos hatásköre alatt marad és így Barkóczy alá lesz rendelve Madách Emánuelnek. A minister levelében ezután teljes elismeréssel emlékezik meg Barkóczy működéséről és az át-helyezést a katolikus autonómia előkészítésével kapcsolatos munkálatok fontosságával okolja meg.

A magyarországi középiskolák rossz szel-leme, a magyar tanügy megrontója, a felekezeti egyenlenség kuforrása, a középiskolai oktatás munkásainak a sötétség béklyóiba verője, az ifjúság lelkének elcsorvasztója, Barkóczy Sándor báró ma utoljára jelent meg a kultuszministerium birhedté vált V. ügyosztályában. Zichy János gróf kultuszminister nem tudva többé ellentállni az ország közvéleményében megnyilatkozó elkeseredésnek, a törvényhozás házában, a középiskolai tanárok második kongresszusán elhangzott igazságos, de kemény és Barkóczy működését, mint országos veszedelmet jellemző kritikáknak, ma délután két órakor tudatta a középiskolai ügyosztályt vezető miniszteri tanácsossal, hogy eltávolította pozíciójából.

Az 1912-ik évi állami költségvetés tárgyalása alkalmával a múlt év december 7-én az Országos Munkapártban megtartott értekezleten a párt a kultuszárca költségvetésével foglalkozott. Előbb Szász Károly, utóbb Várady Zsigmond tettek szót a középiskolai ügyek központi vezetésében mutatkozó felekezetieskedést, majd Tisza István gróf szólalt fel és az ország közvéleményét kifejező beszédében arra kérte a kultuszministert, hogy nemes és felvilágosodott gondolkodásának megfelelően ne tekintsen se jobbra, se balra, ne törődjön az utjába gördülő akadályokkal, hanem teljesítse a saját politikáját.

— Ne akarjunk itt — mondotta Tisza gúnyosan Barkóczyra célozva — ugyanabba a hibába esni, amelyben estek talán egyes urak, akik a vallás és közoktatásügyi ministerium kebelén belül saját külön politikájukat szeretnék folytatni, mert akkor esetleg nagy férfiakká és martirokká tehetünk olyanokat, akik egyszerűen rossz referensek.

A súlyos szó elhangzott. A minister nem cáfolta meg Tisza megemmisítő klasszifikációját és a „rossz referens” az egész ország örömeire többé nem ura és parancsolója a magyar kulturának, amelyről az ő működése révén a külföld látta, hogy retrográd irányzatú és észrevette, hogy a tanítás szabadságának szatirója. A fekete árnyék elvonult a magyar középiskolák felől. Barkóczy ugyan még szépiteni igyekszik csuf bukását és az őt meginterjúvoló egyik újságírónak azt mondta, hogy csak hosszabb szabadságra megy.

Egy esztendei szabadságot kapott a fekete báró, de erről a szabadságról soha se fog beszélni abba a pozícióba, amelyben hódéra lett a szabadelvű oktatásnak. Zichy János kultuszminister ugyanis kijelentette, hogy Barkóczyt semmiesetre se fogja reaktiválni, bármilyen erők érvényesüljenek is érdekében.

A magyar szabadelvűség diadalát jelentő korszakos eseményről ezt a részletes tudósítást közöljük:

A bukott nyilatkozata.

A kultuszminiszternek ez az intézkedése, kinttelt Barkóczy személyére mindenfelé, egy feltűnést keltett és sokféle megjegyzést stek hozzá. Barkóczy az áthelyezésével kapcsolatban a következőleg nyilatkozott:

— Nem először ér engem ilyenfajta áthelyezés, mert annak idején már Wlascici is áthelyezett egy kisebb hatáskörrel bíró ügyosztályba. Azokat a híreket, amelyek arra vonatkoznak, hogy beadtam volna a nyugdíjazás iránti kérvényemet a leghatározottabban egsáfolom.

Barkóczy ma már ki is hurcolkodott az V. ügyosztály helyiségeiből és a napokban hosszabb szabadságra szándékozik menni.

A fölmentés okai.

Katolikus forrásból így okolják meg Barkóczy váratlan bukását:

A miniszter ezen rendelkezésénél latba esnek a múltban elhangzott különféle sajtó nyilatkozatok s különösen a Katolikus Népszövegnek az ugynevezett Barkóczy ügy miatt a múlt ős folyamán az ország minden vidékén rendezett népgyűlései, amelyek száma hétszázra tett ki és amelyekről számtalan sürgönyvel és felirattal fordultak a miniszterhez és azok a Barkóczy melletti tüntetések, amelyek eguőbb a fővárosban rendezett katolikus gyűléseken lefolytak.

Barkóczy ügyét magukévé tették az ezekben eddig is szerepet játszó tényezők; így elsősorban a néppárt, amelynek nevében Rakovszky István hétfőn sürgős interpellációt intéz a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, a katolikus népszöveg pedig a katolikus közéleti képviselők lelki szabadságának érdekében nagy arányú gyűlést és sajtó akciót tervez.

A vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban a legnagyobb nyomatékkal kívánnak rámutatni arra a körülményre, hogy kizárólag a most aktuálissá vált adminisztratív szempontok tették szükségessé ez intézkedést. A miniszter eddig is kizárólag a belső szolgálati érdeket tartotta szem előtt, amikor az ugynevezett Barkóczy ügyben kívülről jövő illetéktelen befolyásokat nem engedett érvényesülni és most is egyedül a belső szolgálati érdek volt döntő szempont.

Barkóczy pályafutása és botrányai.

Hiába igyekezik Barkóczy a bukását egyszerű hivatalcserének, vagy szabadságra vágyódásnak föltüntetni, hiába szeretnék klerikális körök elbitetni, hogy a szabadelvűség nagy ellensége még viszatér, azt senki se hiszi el nekik. Mindenki érsi, hogy Barkóczy botrányai érelték meg Zichy Jánosban az elmozdítás gondolatát.

Alább felsoroljuk azokat a bűnöket, amelyek Barkóczy lelkét terhelik s amelyek érthetővé teszik, hogy végra a miniszter rendet akart teremteni a középiskolai oktatásban.

Barkóczy legelőször a kultuszminiszteriumban mint a közalapítványi ügyosztályban foglalt el jelentős pozíciót. Mikor a Fejérváry kormány kultuszminisztere, Lukács György lemondott és a király az említett ügyosztály vezetőjét, Tósz Gyulát nevezte ki vallás és közoktatásügyi miniszterré, fontos személyi változások történtek. Tósz nem akarta, hogy Barkóczy kerüljön utódjául a többször említett osztály élére, mert ismerte felekezetiesskedő hajlamait és ezért az V., a középiskolai ügyosztály éléről áttette Boncz Ödönt a közalapítványi osztály vezetőjévé és Barkóczyt állította a középiskolák vezetői helyére.

Csakhamar elkakma nyilott, hogy megkezdje azt az átkos munkát, amely örökké em-

lékezetes marad a magyar kultúra történetében. A Wekerle kormány kultuszminisztere Apponyi Albert gróf rokonérzésű és rokongondolkodású miniszteri tanácsosát egyáltalában nem gátolta meg abban, hogy az erős, szubjektív meggyőződése szerint kormányozza és adminisztrálja a magyar középiskolákat: átengedte és türe, hogy csakhamar üldözőjévé válják a szabadabb gondolkodású tanároknak és ne csak nyíltan hirdesse, hanem a kinevezéseknél érvényesítse azt az elvét, hogy a tanárt vallásos meggyőződése és felekezete szerint itéli meg. Barkóczy találmanya volt az ugynevezett „percent”. Ez a gunynév azt jelenti, hogy ő a tanárokat az ország lakossága felekezeti tagozódásának megfelelő percentben nevezte ki. Azt az elvet vitte keresztül következetesen az új állások betöltésénél, hogy az állami iskolákban a legnagyobb felekezet percentszámának megfelelően legtöbb katolikus tanárnak kell lennie és a kinevezésért folyamodó, nála személyesen jelentkező professzoroknak bizonyítványaikban nem a képességét, hanem a vallási rovatot nézte. Nyíltan megmondotta a nem katolikusoknak, hogy kinevezésüket csak az esetben remélhetik, ha katolizálnak. A kinevezési okiratokkal állandóan elkerülte az államtitkárt és magának a miniszternek referált, aki a maga szellemének megfelelően soha ellent nem mondott.

Ebből a felfogásból eredt a kongregációk feltámasztása is. Ismeretes, hogy Barkóczy, aki a magyar Urak Mária kongregációjának világi praesese, Lukács közoktatásügyi miniszter azt a gyengességét, hogy a főpapok által készített hitoktatási tantervben megtúrta a vallási egyesületekre vonatkozó pontot, arra használta fel, hogy az állami középiskolákban szorgalmazta az ifjúságnak felekezeti széttagoltságára vezető és addig csak néhány szerzetes iskolákban divó kongregációk létesítését. Az ország közvéleménye felzudult, mert látta, hogy ez csak a fiatalság megrontására vezethet. De mit sem használt a tiltakozás: Barkóczy az igazgatók kötelezettségévé tette, hogy a hitoktatók munkáját segítsék elő.

Ezt az intencióját azzal erősítette meg, hogy a tanári karokat, ahol csak lehetett, az Urak kongregációjába belépett tanárokkal egészítette ki üresedések esetén. Valóságos spieli rendszer fejlődött ki a tantestületekben és különösen a szabadkőműves tanárok kerültek pellengére, mert besugok meghallgatásra találtak az V. ügyosztályban és amennyire kizárólagos érdemnek tekintette Barkóczy azt, hogy valaki kongreganista, annyira büntül róttá fel ennek ellenkezőjét.

Óriási felháborodást keltett Apponyi miniszterségének legkezdetén ennek a vázolt rendszernek első megnyilatkozása: Dsida Ottó főigazgató kinevezése. Dsida, aki a bencés-rend kivételközött tagja volt, a győri főreáliskolának lett tanára, miután a rendnek hátat fordított. Alighogy Barkóczy az V. ügyosztály élére került, kinevezte Dsidát, (aki Győrött megalakította ugy az urak, mint az ifjúság kongregációját) a kaposvári főreáliskola igazgatójává. Két és fél évi igazgatói funkció után az ország felháborodására Dsida főigazgató lett.

Majd nem ugyanerre az időre esik Barkóczynek egy másik és ugyancsak országos botrányt okozott szereplése. Egyik Barkóczy kreatura, Szekeres Kálmán dr., akit tisztán kongreganista voltáért nevezett ki főgimnáziumi igazgatóvá, házasságot kötött a budapesti VI. kerületi anyakönyvvezető előtt. Barkóczy volt az egyik tanuja. Mikor az anyakönyvvezető a házasság megkötését ki akarta hirdetni, azt látta, hogy a báró ülve maradt. A

házassági törvény intézkedéseire hivatkozva, megkérte, hogy kötelességszerűen állva hallgassa végig az ak'ust.

— A polgári házasság intézménye — mondotta Barkóczy — ellenkezik vallásos meggyőződésemmel és nem vagyok hajlandó felállni.

Az anyakönyvvezető ezt jegyzőkönyvbe vette és jelentést tett Barkóczy felettes hatóságának, Apponyi Albert grófnak. Barkóczy a házassági jegyzőkönyvet alá se írta.

A miniszteri tanácsos viselkedése tudomására jutott a sajtónak és ezt az ügyet annak jelentősége szerint méltatta is, Bródy Ernő képviselő pedig a képviselőházban interpelláció alakjában tette szóvá és felszólította Apponyi minisztert, hogy vonja felelőségre Barkóczyt. A miniszter kijelentette, hogy ő az ügyet Barkóczy magánügyének tekinti és vallásos meggyőződéséhez nyulni nem akar. A His a választ tudomásul vette.

Barkóczy működésének felekezeti jellegét az a nevezetes jelenség tette nyilvánvalóvá, hogy kormányzása alatt a felekezeti középiskolák ujjaépítése nagy arányokban kezdődött meg és folytatódik a mai napig. Az iskolák mellett felekezeti színezetű internátusokat létesített és szerelt fel az állam lókéjéből és a legkisebb helyeken is katolikus jellegű középiskolákat létesített, noha sem a hely, sem a pedagógiai szempontok azt szükségessé nem tették (Mezőkövesd, Kisvárd, Komárom stb.)

A középiskolák belső élete tel volt, dulva a miniszteri tanácsos kulturpolitikája következtében és az állapotokat teljesen elmérgesítette az a rendszer, amelyet ő a tanárság anyagi helyzetét kezdte. A tanárok elkezeredéseinek megnyilatkozása legnagyobb erővel a múlt évben tartott országos kongresszuson tört ki, ahol nyíltan követelték, hogy Barkóczyt az ügyosztály éléről távolítsák el és hogy a középiskolák vezetése ismét tanári kezre kerüljön.

Mikor még Apponyi idején ugyanezt a parlamentben követelték és a miniszteri felelőségre vonták Barkóczy ténykedése miatt, Apponyi kijelentette, hogy nem enged senkinek beavatkozást arra, hogy miniszteriumában a tisztviselőket milyen munkakörrel látja el és milyen pozíciókba helyezi. Zichy János gróf kultuszminiszter társójának két év előtti és múlt évi tárgyalása alkalmával szinten erős kritikát volt kénytelen tūrni Barkóczy miatt és azt jelentette ki, hogy a miniszteriumban csak az ő politikája érvényesül és Barkóczy ellen csak az esetben hajlandó eljárni, ha konkrét vádakkal lépnek fel.

A vádak nem a parlamentben, hanem a sajtóban hangzottak el és kifejezésre jutottak a tanárok gyűlésen is. Epanaszonak, hogy tulajdonságos fiatal tanárokat nevezett ki igazgatókka, továbbá, hogy az utazási ösztöndíjakat igaztalanul osztja ki és hogy budapesti tanárok között személyes csoportot teremtett maga körül. Az ő kezdeményezésének tudtak be, hogy megalakult Magyarországon a katolikus tanárok egyesülete, amelyből oly sok szomorú kelemelensége származott a tanárságnak. Vádolták azzal, hogy a tanárság statusrendezésének kérdésében ő buktatta meg az automatikus előléptetés rendszerét és az ő befolyásának köszönhető, hogy ennek helyén a mai rangsoros rendszer fenntartását mondotta ki a miniszter. Ellenben a tanárság mostani sérelmeinek, a harmadolásnak és az igazgatók beillesztésének a tanári statusba nem ő az okozója, hanem a pénzügyminiszter. Anyoni azonban tény, hogy nem védte meg kellőleg a tanárság érdekeit.

Mindezekkel szemben a tanárság egyetlen intézkedésének a helyességét ismeri és ez az, hogy a nagyobb városokban lévő tanári állásokat leggyakrabban az arra aspiráló és kisebb vidéki városokban szolgáló tanárok előtt megnyitotta.

Egy üldözött aradi tanár.

A Barkóczy által meghonosított irányzatnak egyik hányt-vetett üldözöttje ma Aradon él. Ez Elek Oszkár, az aradi főreáliskola tanára, aki szeptemberben foglalta el állását Aradon. Elek Oszkár a kaposvári főreáliskolának volt tanára és egy alkalommal Prohászka püspöknek egyik könyvét kivette az intézeti könyvtárból olvasás végett. A püspök a földi gyönyörűségektől való elzárkózást hirdette könyvében, amelynek egyik lapja a következőket tartalmazta: „Az igazi megtisztulás a földi gyönyörűségektől való tartózkodásban található meg.” E mondat mellé széljegyzet gyanánt Elek Oszkár a következőket írta: „Még akkor is ha az ember püspök?” Ez a kedélyeskedő sort elfelejtette kitörölni a könyv lapjáról és néhány nap múlva így tette vissza az intézeti könyvtárába. Valamelyik kongreganista tanárnak később a kezébe jutott a könyv és felháborodva látta Elek Oszkár megjegyzését. Az illető tanár érdemeket akart magának szerezni Barkóczynál és az igazgató útján panaszt tett Elek Oszkár ellen. Barkóczy nem bosszútott meg azt a széljegyzetet a tanárnak és intézkedett, hogy Elek Oszkárt haladéktalanul helyezték át Egerbe. Egy esztendeig működött a mátraaljai városban Elek Oszkár, azonban Barkóczy gondoskodott róla, hogy a tanárral tovább járassák a kálváriát. Egy év után ugyancsak szigorú rendeletet küldött Egerbe, hogy Eleket Aradra helyezze át. Valószínűleg nem azzal a szándékkal helyezte Aradra, hogy itt hosszabb időt töltsön, hanem, hogy a püspökséget „sértő” megjegyzése következtében tovább hajszolja a tanárt az ország egyéb városaiba is. Elek Oszkárnak talán most már viszatér a nyugalma és zaklatás nélkül teljesítheti nemes hivatását.

A színésznő toalettjei.

— Beszélgetés egy színésznővel. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 27.

Aradon ma mutatták be a *Leányvásár* című operettet, amelyen ismét tündököltek a „modern szabóművészet remekei,” ahogyan a színházi irodák jelentései oly sok poézissal nevezni szokták a primadonnák csillogó-villogó kosztümjeit. A közönség nyitva felejtette a száját, amikor egy-egy színpadi csillagot mosolygó arccal, tündöklő toalettben lát megenni és az asszony nép ajkáról önkéntelen is ilyen hangok hallatszanak:

— Szssz... milyen fess!

— Czczcz... milyen csodásan szép ez a ruha.

És természetesen megbocsátható irigység érzése tükröződik vissza az arcukról, amiért ők nem ezerkétszáz koronás toalettben mutatkozhatnak, hanem csak szerény kétszáz pengő erejéig kénytelenek megterhelni szabószámlájukat. A publikum természetesen csupa gyönyörűséget sejt a csillogó színházi toalettek mögött. Pedig, ha tudnák, mennyi küzdelem, milyen ravasz praktikák érvényesülnek, míg egy-egy drága színpadi toalett végre oda jut, hogy a közönséget elvakíthatja káprázattal, — akkor a sóvárgásnak épen ellenkezője támadna a szívekben.

A drága színpadi toaletteket már maguk a színésznők is unják és sokalják. A nagyobb városok színészköreiből — legutóbb Berlinből is — már erélyes hangok hallatszanak a vagyont érő toalettek ellen. Ezen én nem csodálkozom, mert előrelátható volt az, hogy egyszer ki fog élesedni annyira ez a kérdés, hogy ily következményeket von maga után. Mert hisz ezen fordul meg minden. Emiatt járnak a

színésznők mindig az örvény szélén, — ha csak már nem híres, nagy fizetéses színésznők, sokszor még ezek is — és emiatt bukik a legtöbbje bele a mélységbe. Pedig a berlini viszonyokat össze sem lehet hasonlítani a miénkkel. Ott a színésznők sokkal egyszerűbben öltözködnek. Ott egy toalettet többször is fölvehet a színésznő. Nálunk a színésznőnek nemcsak hogy lépést kell tartania a divattal, hanem meg is kell előznie. Neki kell bemutatni a szabószemélyzet legújabb remekait, amelyeket az ugynevezett „művészárban” készítenek. Ez a művészár állítólag olcsóbb, de valóban sokkal drágább a rendesnél. Mert a művésznőnek sem ideje, sem türelme ahhoz, hogy óraszámra alkudozzék, számítanak hát, a mennyit akarnak. Ha aztán egyszer fölvevett egy 300—400 forintos ruhát: ellökheti.

Nemcsak társnői nézik le, ha másodszor, harmadszor látják benne, hanem bizony-bizony a direktorok sem szívesen látják. Mit szólna a hölgyközönség? Az uri asszonyok, akik magán igazán hallatlan fényűzést fejtenek ki, akik úgy mennek a színházba, mint az udvari bállokra és ugyszólván megkövetelik a színésznőktől, hogy modellül szolgáljanak nekik. Párisban szintén a színésznők mutatják be a divatot. Igen ám, de nekik ingyen szállítják a divatruházak a toaletteket, mert tudják, hogy az a reklám, amit egy színésznő csinál nekik, megfizethetetlen. Bezzeg nálunk színésznőnek nemcsak a ruhapénzt emésztí föl a gázsiból a toalette-számla, hanem sokszor alig marad fenn valami a sok ide-oda fizetgetés után. De ha még van miből fizetni, csak hagyján. De mikor nincs. Mit csináljanak azok, akiknek fizetése cipőre sem elég? Kövessék a jó tanácsot, amit egyik direktor adott a nyugtalankodó színésznőnek ebben a kérdésben:

— Hogyan, maga a fizetéséből akar megélni?

Abból. Mert ha nem abból akar megélni, nem megy színésznőnek. Elvégre is egyszer meg kell változnia a mai helyzetnek, amely csak addig van így, míg a színésznők akarják. A ruha ép olyan szerszáma a színésznőnek, mint akár a kovácsnak a kalapács, az asztalosnak a gyalu, az írónak a toll. És csak épen a színésznő legyen az, aki maga fizeti meg a mesterséghez szükséges eszközöket? — Miért?

Óriási erkölcsi következményei lennének annak, ha a direktorok fizetnék a ruhaszámlákat. Természetesen a színésznő izlése, kívánsága szerint készülnének akkor is a toalettek, mondjuk, egy meghatározott összegben belül. És ez ép úgy vonatkoznék az elsőrangú, mint a segédszínésznőkre. Sőt még azokra is, akiket ma egyenesen arra a célra szerződtetnek, hogy öltözzenek, hogy a „névtelen, de fényesen öltözött grófné” szerepét betöltsék, persze nem a gázsiból. Megszünnék a versenyzés és ha valakinek tetszenék, akkor is a maga jószántából tullicitálni mindenkit fényűzésben, nem volna hátamögött az aranyhíd: „Muszáj volt”.

Meg aztán ha nem volnának meg a szemkápráztató külső eszközök, akkor elkövetkeznék az az idő is, hogy a színésznőknek művészetet, tehetséget is kellene színpadra vinni toalett nélkül. (Ezt természetesen személyi vonatkozás nélkül mondom, mert ez nem a vidéken, hanem a fővárosban aktuális leginkább). Lehetetlen azt itt felsorolni, ami minden ez új rendszerből következne. De hol van ez még mitőlünk? Mikor lesz nálunk száz színésznő, aki összeáll az első szóra, aki félretéve mindent, kézenfogva halad egy közös cél felé?

Másfélmillió a lajbizsebben.

— A román paraszt nábob. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szeged, január 27.

Másfélmillió korona készpénzt láthattak azok, akik csütörtökön este a szegedi Otthon kávéházban végignézték az orfeum előadást. Egymillió és ötszáz ezer koronányi papirbankó volt a mellényzsebben, amit ezután nagyuri flegmával húzta ki egy román paraszt, hogy kiválasszon egyet a pogós ezresbankók közül és kölcsönadja néh— percre az ott szereplő bűvészeknek.

A rendkívüli eset így történt: Két parasztember állított be csütörtökön este az említett kávéházba. Illedelmesen letelepedtek egy kis kerek asztal mellé és feketekávéval rendeltek. A pincér gyanusan végig nézett a két atyafin, de azért hozta nekik a pezsgőt. Javában itták a pezsgőt, mikor a színpadon egy bűvészre került a sor. A bűvészek ugyancsak van egy trükkje; a közönségtől kölcsön kér egy tíz koronást, azt sok hókusz-pókusz között lélegeti és a mutatvány végén egy gyertyából elővarázsolja. Most is, mint minden alkalommal viccel kezdte a mutatványt.

— Látom, hogy most már elegáns közönség van jelen. Nem adna-e valaki kölcsön ezer koronát?

Természetesen ez csak vicc akart lenni, mert kinek van a mai világban ezer koronája egy darabban, vagy ha van is, ki bizza azt egy bűvészre. Ez egyszer azonban nagy csalódás érte a bűvészt is, meg a közönséget is. A kerek asztalnál ülő parasztok közül az egyik felkelt, belenyúlt a mellényzsebébe és így szólt:

— Itt van ecsém az ezer koronás.

Minden szem a paraszt felé lövette sngarait. Az ezresbankó káról-kérezre járt. Mindenkinek volt valami kedveskedő szava hozzá:

— Jaj, de szép...

— Bár az enyém volna...

— Talán nem is igazi...

Egy szakállas ember ráfektette a bal tenyerére az ezer koronást és sokáig nézegette. Végre aztán így sóhajtott föl:

— Csakugyan, csakugyan echt. Aba wie echt.

— Talán csak svindli? — kérdezte kétkedve egy másik.

— Echt, echt, aba wie echt, — felelte a nagyszakállas.

Szóval már az ezer koronás is nagy konsternációt okozott, később ezután, mint futótűz terjedt el az a hír, hogy a román parasztnábobnál vagy 1500 darab testvérje is ott van a szép ezerkoronásnak. Most már minden érdeklődés a parasztemberek felé fordult.

Egy újságírónak sikerült megtudni magától a parasztnáboboktól, hogy mi igaz az esetből. Tényleg egymillió ötszáz ezer korona készpénz volt a parasztnábobnál.

— Azért van nálunk most ennyi pénz, mert egy kis birtokot vettünk át és most akarjuk Budapestben a közjegyzőnél lefizetni az árát. Nem sok az egész. Egymillió ötszáz ezer korona.

Mikor megkérdezték a paraszttól, hogy nem fél-e ilyen sok pénzzel utazni, azt felelte:

— Nem is olyan sok ez, azután meg volt énnálam már több is.

Éjjel elutazott a parasztnábob. A csodálkozás moraja rugott végig a kávéházon, mikor a paraszt fizetett és elvette a kövér bugyelárist. A kávé és a közönség oda volt a csodálkozástól, hisz ez természetes is, hisz még álmodni sem igen mer a mai kor gyermeke ilyen nagy összegekről, mint amilyent a román paraszt a mellényzsebében hordott.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Vasárnap: Délután: Iglói diákélet. Este: Leányvásár, operett. C) bérletszünet.
Hétfő: Leányvásár, operett. A) bérletszünet.
Kedd: Leányvásár, operett. B) bérlet.
Szerda: Leányvásár, operett. C) bérlet.
Csütörtök: Leányvásár, operett. A) bérlet.
Péntek: Délután: Lengyel menyecske, operett. Este: Leányvásár, operett. B) bérlet.
Szombat: Leányvásár, operett. C) bérlet.

Leányvásár.

(Eredeti operett 3 felvonásban. Írták: Martos Ferenc és Bródy Miksa. Zenéjét szerző: Jakobi Viktor. Bemutató előadás.)

A világ operett színpadjait mostanában két szerencsés invenciójú komponista, Lehár és Fall uralják, de büszkék lehetünk arra, hogy a tüneményes sikerű szerzők mellett nemrégiben magyar komponista is szóhoz jutott, még pedig diadalmasan a külföldön. Ez *Kálmán* Imre volt, akinek *Tatárjárása* Bécsen kívül, állandó nagy sikert aratott Német és Olaszországban is. Most megint külföldi diadalok várnak egy zseniális magyar szerzőre. *Jakobi Viktor* a legtehetségesebb, a leginvenciózusabb magyar operett komponista *Leányvásárja* internacionális értékű munka, mely predesztinálva van nemzetközi sikerekre. Gyönyörű melódiai, igazi gyöngyei az operett irodalomnak, mesteri hangszerezése pedig Lehár mellé állítja a nagytehetségű magyar szerzőt. Egymást kergetik ebben a darabban a frappáns hatású énekszámok, nem üres, sablonra készült kintorna dalok, hanem egy költői lélek gazdag dallamu megnyilatkozásai. Egyik-másik dal, Tom Miggles és Lucie duettje az első felvonásban, a *Dzsilolo-dal* bekapják magukat a szívünkbe és a fülünkbe és visszhangjuk állandóan kíséri.

Tánczenéje, az angol, amerikai táncmuzsikának művészi megnyilatkozása, színes, villanyos erejű, pezsgő tánczene. Aztán gyönyörű lírája is van *Jakobi* muzsikájának, nem érzélgős, nem limonádé, de megkapó érzéssel teli. Eenyi nagy kvalitás már magában sikert biztosítana egy zenés darabnak, még oly rossz librettó mellett is. Külön nagy érdeme azonban a *Leányvásár*ra: a pompás librettó.

Ölletes, szép mese, irodalmi stílus, poetikus versek, sok mulatságos helyzet, színpompás tömegjelenetek. Sokkal, sokkal több, mint amennyit operettekben kaptunk. *Martos Ferenc* és *Bródy Miksa* elmés librettisták, akik a szöveggel szinte inspirálták a komponistát és így a siker három kiváló tehetségű ember munkájának közös eredménye.

Az ilyen darab sikert jelent a szerzőknek, de sikert hoz a színháznak is, ahol gondtal, művészettel kerül színre.

Az aradi színházi szezon legnagyobb sikerét a *Leányvásár* hozta meg. A nagy bemutató minden attributumával került színre az operett. Az utolsó zugig telt nézőtér várta, a heteken át tartó próbák tűzében kiforrott előadásra. A színpadon lázas izgalom, magánszereplők, rendező, karzemélyzet, de még a díszletezők is premiér-lázban égtek. Mindenki ambicionálta a sikert. És ahol mindenki küzd a sikerért, ott biztos az eredmény. A mai bemutató eredménye pedig várakozáson felül fényes, minden elismerésre méltó és biztos fundamentuma a *Leányvásár* sorozatos előadásának.

Nehéz dolog ilyen diadalmas bemutató beszámolójánál sorrendben méltatni a szereplőket, mikor garmadával jár ki a babér, jut bőven mindenkinek, hiszen azért kell garmadával, mert soknak kell adni belőle. A darab két főhősét *Dióssy Nusi* és *Huszár Károly* játszotta, de ép olyan fontos szerep jut ki a darabban *Sz. Rontay Boriskának* és *Győző Alfrédnek*, valamint *Polgárnak* és *Várnaynak*, no meg *Tilgernek* és *Benkőnek* és ha jól vesszük, minden egyes szereplőnek.

Dióssy Nusi, Lucie ragyogó jelenség volt. Káprázatos tolettjei a distingvált izlés re-

mekei ifjúsága, szépsége és eleganciája pazar keretül szolgáltak művészetének. Kétúró dispozióval nagyon szépen énekel, gyönyörűen táncolt és decens játéka abszolút élvezetet szerzett a közönségnek. Az óriási siker oroszán-része *Dióssy*. Nagyszerű estéje volt *Sz. Rontay Boriskának* is. *Betsy* szerepe szinte csábit a tulásra és *Rontay Boriska* a finom poentirozás határain belül érte el fenomenális sikerét. *Graciózus* és temperamentumos volt, minden disszonáns hang nélkül. Énekekben, jáékban elragadóan kedves, táncban pedig majdnem utólrhetetlen. Állandó és őszinte ünneplésben volt része, ami méltán jutott ki neki gyönyörködtető alakításáért. Első rangu partnere volt *Győző Alfréd Fritz* szerepében. *Győző* eddigi nagyobb szerepeinél elhalmozott a dícséret minden rendelkezésünkre álló jelzőjével. Ma, mikor különösen táncban nagy feladat megoldása várt *Győző*re, fokozott várakozással néztünk szereplése elé. És *Győző* ma ismét excellált. Boszorkányos ügyességgel táncol ez a fiatal művész, akinek szinte akrobatikus táncprodukciói mindig artisztikusak. Jó kedve, ellenállhatatlan humora, kitűnő játéka meleg elismerésre tált és a szeretet még értékes afándékok is juttatott ma este a népszerű művészeknek. *Tom Miggles* *Huszár Károly* adta. Meglepő haladást konstataiunk *Huszár* újabb kreációjánál. Ma már nem csupán énekekben, hanem játékokban is élvezetes, szép előadást láttunk tőle. Énekeit sokszor megtapsolta a közönség és *Dióssyval* énekelte duettjeit és táncait többször kellett megismételnie. *Pompás*, kacagtató alakításokat láttunk a kitűnő *Várnaytól* és *Polgártól*, akit a rendezés néhány munkájáért külön nagy dícséret illet meg. Nem mulaszthatjuk el a leg nagyobb elismerést juttatni *Benkőnek*, aki a pompás táncok betanításával végzett a sikert nagyban biztosító nehéz munkát. Derekasán, szépen működött az énekkar és nagy művészi munkát végzett *Tilger Árpád* talentumos vezetésével a zenekar.

A *Leányvásár* rég nem látott sikert aratott. A közönség az egész előadást végigtapsolta, a felvonások végén számtalanszor szólította a lámpák elé a szereplőket. A hölgyeket virágokkal halmozták el, szóval ugynevezett forró színházi est keretében zajlott le a jubiláris előadásnak induló *Leányvásár* premiérje. (H. G.)

* A szezon művészi eseménye. Az Aradi Újságírók Segítő Egyesülete nemrég elhatározta, hogy legközelebb nagy hangversenyt rendez saját alapja javára. A hangversenyt nagy művészi eseménynek készítik elő és ezért a választmány azzal bizta meg *Horovitz Gusztáv* hírlapíró társunkat, hogy a magyar író- és művészgárda legjelesebbjeit nyerve meg a közreműködésre. *Horovitz* a napokban járt a fővárosban és utja a legteljesebb eredménnyel végződött, mert az író- és művészvilág több nagynevű és népszerű tagjától nyert biztos ígéretet, hogy a hangversenyen részt vesz.

A hangverseny műsora még nem teljes, ám már oly értékes és művészi erőket sikerült összetoborozni, hogy az ő közreműködésük már egymagában is magasfokú műveltséget nyújtana. A hangversenyt az aradi színházban rendezik, még pedig április hónap elején. A közreműködők közül elsőnek kell megemlítenünk *Baráth Armin* királyi tanácsost, a sajtóiroda főnökét, aki aradi vonatkozású felolvasást fog tartani. A sajtóiroda főnöke valaha Aradon újságíróskodott s ebből az időből fog néhány kedves remnuscenciát, néhány érdekes visszaemlékezést elmondani. A többi szám közül kiemelkedik a magyar közönség kedvenc írójának, *Vulpesnek* (*Kálmáni Izidornak*) a felolvasása, aki erre az alkalomra írt novelláját fogja felolvasni. Először *Aradra* *Biró Lajos* is, akinek kiváló írói kvalitásai nem szorulnak ismeretetésre és akiről elég megállapítani, hogy ma a legnépszerűbb, legkedveltebb modern írók egyike. A színművészek közül közreműködését megígérte *Tanay Frigyes*, a Vigaszínház illusztris művésze, aki most fog az aradi közönségnek bemutatkozni. A talentumos művész még sohasem volt vidéken és csak Szombathelyre rándult le néha-néha. A szombathelyiek annyira megszerették, hogy díszpolgárrá választották. Érdekes, hogy a derék szombathelyiek

politikai szereplésre is készítetik díszpolgárukat, mert nem járulhat küldöttség miniszter elé, amelyben ne venne részt *Tanay Frigyes*. Nagynehezen sikerült kieszközölni, hogy *Király Ernő*, a Király Színház népszerű bönvivántja szintén lejöjjen és részt vegyen a hangversenyen. *Király Ernő* annyira nélkülözhetetlen tagja a Király Színháznak, hogy legutóbb is súlyos helyzet elé állította a színházat azzal a kívánságával, hogy három napi szabadságra akart menni. A kérelmet akkor nem teljesítették. A művész azonban kijelentette, hogy bármily körülmények között az aradi újságírók meghívásának eleget fog tenni. A hangverseny klottja a tizenkét éves *Fényes Annuska* fellépése, aki lázba ejtette művészetével a fővárosi közönséget és akinél zseniálisabb tehetségesebb csodagyermeket nem igen fedeztek fel Magyarországon. Az elbájozóan kedves kisleány érdekes műsorral fog a közönség elé lépni. A hangverseny közreműködőinek névsora még nem teljes. Előreláthatólag több művész fogja még fényesebbé és kimagaslóbbá tenni az újságírók hangversenyét.

* A Rablólovag sikere. Fővárosi tudósaink írja: Ma este mutatták be a Magyar Színházban *Biró Lajos Rablólovag* című négyfelvonásos színművét, amely gyönyörű sikert hozott a kiváló íróknak. A közönség ovációban részesítette *Biró Lajost*.

* Krecsányi és a temesvári színház. *Temesvárról* jelentik: A lapok híradásával szemben, hogy *Krecsányi Ignác* igazgató nem pályázik többé a temesvári színházra, valamint, hogy tárgyalásokat folytat a fővárossal egy állandó budai színház feállítására érdekében. *Krecsányi* egész határozottan kijelenti, hogy ezen híresztelések minden alapot nélkülöznek. *Krecsányi* igazgatónak ugyanis a jelen színiévadon kívül még két évig tartó szerződése van *Temesvárra* s így a színház pályázatáról csak beszélni is nagyon korai volna.

* Két premier. A színtársulat párhuzamosan két premierre is készül. A legközelebbi bemutató, *Tristán Bernard* vígjátéka. A *kis kávéház* lesz, ezután pedig *A csitri* című vígjáték fog színrekerülni.

* Aradi uriaszony a színpadon. Érdekes estéje lesz az aradi Nemzeti Színházban legközelebb, február elején. *Verdi* örökbeeső, szép operáját a *Troubadurt* adják elő, melynek *Leonora* szerepét *Bedő Árpád dr.* ügyvéd neje éneklí. *Bedőné* Bécsben tanult *Cesek-Forstén* tanárok világhírű iskolájában és színpadon ez lesz az első fellépése.

* A Sevcik világhírű venónagy. *Brüsszelben* a legnagyobb szenzációt keltette a múlt héten. *Jegyak Klein* könyvkereskedésében. 368

* A rendőrségi koncert napja rohamosan közeledik. Fényesebb műsorral aligha találkozhatunk a hangversenytermekben, mint most február 2-án, mikor *Jeritza Mária*, *Pick Ernő dr.* és *Dienzl Oszkár* szerepelnek a Fehér Kereszt hangverseny pódiumán. A szenzációszámba menő hangverseny programja a következő:

1. a) *Dvorák*: Humoreszk. b) *Grieg*: Tavasz. Zongorán előadja *Dienzl Oszkár*. 2. *Kienzl*: Künnreigen opera nagy áriája, éneklí *Jeritza Mária*. 3. *Leoncavallo* Prologus „*Bajazok*”-ból, éneklí *Pick Ernő dr.* 4. a) *Stóhr Richárd*: Sonnen untergang, b) *Hahn Raynaldó*: Wallada, c) *Forrai Oszkár*: Ich liebe dich, éneklí *Jeritza Mária*. (Szünet) 5. *Debussy*: Dance, előadja *Dienzl Oszkár*. 6. a) *Hermann Hans*: Drei Wanderer, b) *Aramis*: Dernière fenille, c) *Leowa b.*: Die Lauer, éneklí *Pick Ernő dr.* 7. *Pucini*: Ária „*Tosca*”-ból, éneklí *Jeritza Mária*. 8. *Bizet*: Toreador dala „*Carmen*”-ből éneklí *Pick Ernő dr.* 8. *Wagner*: Kettős a „*Bolygó hollandi*”-ből, éneklí *Jeritza Mária* és *Pick Ernő dr.*

* *Casals Pablo* egyetlen hangversenye 1912. február hó 21-én este 8 órakor. *Rendezi Weiss* Leó. Telefon 230.

* A színházlátogató közönség figyelmébe. A „*Fehér Kereszt*” kávéházban fővárosi módra színház után Buffet-színházi vacsora. Naponta elsőrangú cigányzene. 5757

* Rezik Károly gordonkaművész hangversenyének vasárnapi műsora: 1. Beethoven: Zongoragordonka Szonata (A. dur.) Allegro ma non tanto. Scherzo: Allegro Molto. Adagio cantabile. Allegro vivace. 2. Haydn: Gordonkaversenymű (D. dur) I. Allegro moderato. II. Adagio. III. Allegro. 3. a) Bach: Air. b) Raff: Kavatina. c) Massenet: Air de Ballet. d) Popper: Spanyol-Carneval. 4. a) Popper: Andacht. b) Godard: Berceuse. c) Tchaikowszky, Chanson Triste. d) Popper: Papillon. A Szonata zongora részét Vendéghegy Géza zongoraművész játssa, valamint a többi számokat is kíséri. Jegyek Weiss Lóó könyvkereskedésében és este a pénztárnál kaphatók.

* Szerencse fel. (Az Uránia nagy szenzációja.) Páratlan kép és a bányász tragédia. Mesteri kompozíció, édesfeszítő regény keretében. Idegrázó természetesség, nagy emberi tragédia teszük különösen szenzációssá ezt a mesteri képet. A tárnában lejátszódó rémes jelenetek óriási hatást gyakorolnak a nézőre. Mikor ember ember hátán telong, hogy kimeneküljön a halálos veszedelemből és mikor előnti a víz a tárnát, szorongó érzés fogja el az embert. Mennyi drága emberélet pusztul el ezekben a sötét, veszedelmeket rejtő tárnákban. Rettegetes végig nézni két embernek halálos szenvedéseit, elzárva a külvilágtól irtózatos halálfélelemben, gőrcsösen ragaszkodva nyomorult életükhez, rémes kínokkal pusztulnak el ép akkor, mikor már közel van a menekülés, mikor a mentőcsapat utolsó csákányütésekkel rést üt a pokol falán. Szomorú, megrázó emberi tragédia ez a kép, melyet könnyes szemekkel nézünk végig. A bámulatos képet vasárnap és hétfőn mutatja még be az Uránia-színház. 175

* Szókimondó asszonyság. (Az Uránia jövő heti műsorából.) Kedden nagy művészeti szenzációja lesz az Urániának. Ekkor mutatják be Victor Sardou világhírű színművét. Madame sans génét, melynek címszerepét Rejane asszony, a párisiak istenített művésznője játssa. 175

* Munkásképző-előadás az Apollóban. Az Országos Iskolaegyesület aradi fiókja holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg az Apolló-színházban harmadik munkásképző előadását. Az előadáson gyermekek nem vehetnek részt. Belépti díj nincs.

* Új slágerek az Apollóban. (Vasárnapi műsor.) Az Apolló-színháznak ez a hét ismét teljes sikert hozott. Előbb a Fajankó, aztán az Odysseus annyira felkötötte az érdeklődést, hogy valósággal moziláz fojtta el az aradi publikumot. A hatalmas méretű slágerek után most több képből álló változatos műsort állított össze az Apolló színház igazgatósága. Az új slágerek, amelyeket holnap, vasárnap mutat be az Apolló, leginkább mutatottok. A műsor legértékesebb képe a Mulató asszonyok. Ennél frapánosabb komédiát aligha mutatott be mozgószínház. Sok kedves megfigyeléssel és ötlettel találkozunk a képben. A műsor többi száma is sok meglepetést szerez s bőven alkalmat nyújt a szórakozásra. Épen ezért figyelmebe ajánljuk a közönségnek az Apolló új műsorát. 177

SPORT.

+ Az Aradi Vivó Klub szervezői ernyedetlen szorgalommal folytatják a már kezdetben is várakozáson felüli érdeklődést keltett és szimpátiával fogadott munkálkodásukat. A kötetlen, amellyel az alig felvetett és immár a megvalósulás küszöbén álló eszme mindenütt találkozik, élénk bizonyítékát nyújtja annak, hogy a vivó klub létesítése egyszerűen közszükséglet. Erre való tekintettel a szervezők fokozott ambícióval igyekeznek abbéli kötelezettségüknek eleget tenni és e hó 29-én (hétfőn) este fél 9 órakor a Kossuth kistermében ismét ér-

tekezletre ülnek össze, amelynek tárgya a kibocsátott tszgyűjtő iveknek bemutatása és a f. évi február hó 4-ére kitűzött alakuló közgyűléssel kapcsolatos ügyek megbeszélése.

Jön az ex-lex.

— Andrásy és Justhék vizsgálja. —

Távírti tudósítás.

Budapest, január 27.

A képviselőházat ma is Andrásy Gyula gróf és Lukács László pénzügyminiszter tegnapi beszéde foglalkoztatta. A Justh-párt mind a kettőt nagyon zokon vette s ma Batthyány Tivadar gróf felszólalt, hogy válaszoljon rájuk. Batthyány felszólalása nyomán élénk polémia támadt közte és Andrásy között, különösen abban a kérdésben, hogy a koalíció alatt miért helyezkedett Andrásy a priusz álláspontjára s miért adott elsőbbséget a választójognak a katonai javazatokkal szemben.

Andrásy a jobboldal nagy tetszése közben meggyarazta ki azt a látszólagos ellentétet, melyet mostani és a koalíció alatti álláspontja közt Justhék fölfedeztek. Beszédében több ízben hivatkozott arra, hogy a Justh-párt most ugyanúgy ráakarja erőszakolni az általános titkos választójogot a királyra, mint annak idején Kristóffy József tette.

Justhék élénken tiltakoztak az összehasonlítás ellen, közben az egész Ház szeme a jobbközép egyik hátulso padsora felé fordult, ahol csaknem Andrásy háta mögött Kristóffy József ült s tanyerét a föle mellé illesztve hallgatta a vitakozást.

Kristóffy azután megkérdezték a jobboldali folyosón, mit szól az Andrásy beszédéhez.

— Semmit, — mondotta a volt nevezetes belügyminiszter — Andrásy igazat mondott s Justhéknek nincs okuk ez ellen tiltakozni.

A baloldali folyosón viszont sekáig háborogtak Justhék Andrásy beszéde miatt.

— Andrásynak — hangoztatta Justh Gyula — már a koalíció alatt az volt a törekvése, hogy a függetlenségi pártot izolálja és viaszorítsa. Nem áll az, hogy a függetlenségi párt csak egy pillanatig is támogatta volna a pluralitásos javaslatot. Mikor Kossuth Ferenc turnusokban magához hívatta a párt tagjait, kiderült, hogy senki se akarja magáévá tenni Andrásy gondolatát. Andrásy ezt látva, javaslatának még csak bizottsági tárgyalását sem kísérelte meg.

Az a körülmény, hogy az appropriációs javaslatot a Ház ma már nem tudta elintézni, mert még a harmadszori olvasás is hátra van, kérdésessé teszi, sikerülni fog-e elkerülni az exlexet? Az indemnitás érvénye ugyanis február elsején lejár.

A kormány a szorult helyzetre való tekintettel arra gondolt, hogy holnap a vasárnapi ünnep ellenére is ülést tartson a Ház s folytassa a javaslat tárgyalását.

A munkapárt két alelnöke, Vojnits István báró és Ghillány Imre báró a folyosón fölke-resték Justh Gyulát, hogy megnyerjék a holnapi üléshez az ellenség hozzájárulását. Justh azonban elutasította a kérést.

— Návay — így szólt Justh — mai Batthyány beszéde után öt pernyi szünetet sem akart nekünk adni, hiába kértük, azt mondta, nem adhat, mert a javaslat érdekében minden perc drága. No hát, ha 5 öt percet megtagadott, mi megtagadjuk az egész holnapi ülést tőletek...

Az exlex azonban még akkor is nehézszen lenne elkerülhető, ha holnap üléseznék a Ház.

A harmadszori olvasása az appropriációnak így is csak a hétfői ülésen történhetnék meg. Ezenkívül még a főrendiházi pénzügyi bizottságnak is kell foglalkoznia a javazattal, hogy aztán ott is a plénum elé kerülhessen. Ez pedig a szabályok szerint csak a bizottsági ülés után három napra történhetik meg. Minden valószínűség szerint el kell tekinteni majd ettől a rendelkezéstől, hogy a fölhatalmazási javaslat idejében tető alá jusson.

Budapestről jelentik: A miniszterelnökkel Bécsig együtt utazott Rakovszky István. A miniszterelnök holnap este érkezik haza, hétfőn megjelenik a képviselőházban, este pedig részt vesz a munkapártnak felgyógyulása alkalmával rendezendő lakomáján, amelyen fontos politikai kijelentéseket fog tenni. miután már tájékozva lesz a király felfogásáról és szándékairól. Az elmondandó beszéde kétségkívül elvi jelentőségű lesz, a döntő szót a jövő héten várják a pártok a miniszterelnöktől.

Rémuralom

Horvátországban.

— Feloszlatták az új képviselőházat. —
Letartóztatott képviselő. —

Távírti tudósítás.

Zágráb, január 27.

Óriási szenzációképen hatott a ma délután öt órakor megjelenő hivatalos lap, amely két királyi kéziratot tartalmazott, amelyek a csak néhány héttel ezelőtt választott és még össze sem ült horvát tartománygyűlést az új bán javaslatára feloszlatta. A megokolásban az áll — tekintettel arra, hogy a jelenlegi pártok összeállításánál alig képzelhető, hogy a tartománygyűlés működésére számíthatnának, kénytelen az újabb választásokat elrendelni. Az új tartománygyűlésnek február 7-én kellett volna összejúlni.

Ugylátszik az új bán a lehető legradikálisabban akarja az erős kéz politikáját követni tegnapelőtt majdnem az összes ellenségi lapokat elkoboztatta, ma délután pedig szintén elkoboztatta a lapokat és megfenyegette az elkobozott lapok szerkesztőit, hogy legközelebb lecsukattja őket.

Ma délután négy órakor, mikor még senkinek sem volt sejtelve a tartománygyűlés feloszlatásáról, megjelent Radisics Iván dr. parasztpárti képviselőnél egy detektív és le akarta tartóztatni. Radisics hivatkozott immunitására, amikor legnagyobb meglepetésére a detektív elővette a még meg sem jelent hivatalos lapnak egy példányát és felmutatta az abban megjelent felosztató királyi kéziratot. A detektív azt se engedte meg, hogy télikabátját és kalapját felvehesse. A letartóztatás nagy fel-tűnést keltett a városban. Mint a kormányhoz közelálló körök jelentik, a letartóztatás azért történt, mivel a képviselőt rágalmasáért és becsületsértésért többször elítölték pénzbüntetésre, amelyet nem lehetett rajt behajtani, immunitása miatt pedig nem tartóztathatták le eddig.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszáma:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 387
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— 387
Működőállomás	— 181
Küldőhivatal és hírcsész-csarnok	— 181
Nyomda	— 181

HIREK.

A megoperált József főherceg.

— Állapota javult. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, január 27.

Két napja mult, hogy a Faszor-szanatóriumban megoperálták József királyi herceget, de folyógyulladását illetőleg mindeddig nem tudtak még határozott nyilatkozatot tenni kezelőorvosai. Állapota változó, s bár a körülményekhez képest kielégítőnek mondható az állapota, tegnap estefelé mégis súlyosabbra fordult. Tegnap este nyolcadfél órakor Herzel tanár, Korányi tanár és Czyzewsky orvos konziliumot tartottak. Ma este azonban sokat javult az állapota.

A királyi herceg a huszonhetes szobában fekszik. Csak a lábát mozgathatja, megfordulnia nem szabad. A konzilium után Katona dr. kilenc órakor, majd tíz óra után benn volt nála. Tizenkét óra felé Herzel professzorral együtt nézett be, akkor már szundikált a beteg, szintugy az éjjel két órai orvosi látogatás alkalmával is.

Reggel újra megvizsgálták a ennek nyomán a következő kommunikét adták ki:

József királyi herceg ő fensége megszakítással 6 órát aludt. Közérzete javult, fájdalmak csökkentek. Hőmérsék 36.7. Utérlokés 74. Herzel, Korányi, Czyzewsky.

A királyi herceg álma valóban nyugtalan volt. Egy-két órai alvás után többször fölérredt. Természetesen a fájdalom riasztotta föl s ha olykor köhögés lepi meg, ez is nagy fájdalmat okoz neki. Baját nagy türelemmel viseli. Ha fájdalma nincs, beszélget Auguszt királyi hercegnővel, aki állandóan mellette van, csak aludni megy át a huszonnyolcas szobába.

Ma reggel nyolc órakor ébredt föl a királyi herceg. Először is konyakos teát, majd kávét kapott. Most csak folyékony táplálékot szabad magához vennie s ezért délre is levest és kis higra főtt parajt kap. Mostanában még alig eresztenek be hozzá valakit, pedig állapota iránt nagy az érdeklődés.

A kik jöttek azoknak a szanatóriumban a főnti kommunikét mutatták meg, többen azonban magához Herzel professzorhoz fordultak fölvilágosításért.

Ma délután ismét megvizsgálták a beteget. Nagyon gondos figyelemre van szükség, mert még mindig megeshetik, hogy komplikáció áll be, a melynek következményeit most még nem lehet mérlegelni. Egyetlen megnyugtató jel, hogy a királyi herceg súlyos állapotához képest most elég jól érzi magát.

A királyi herceg délutáni kettőfél órakor költötte el ebédjét: kis marhahús levest és parajt evett, de elég jóízűen. Állapotáról az eddigi vizsgálat alapján ma délután négy órakor jelentést küldtek Bécsbe a királynak.

Éjjel jelentik: József főherceg állapotáról kezelőorvosai éjjel 12 órakor adták ki az utolsó bulletint, amely azt állapítja meg, hogy a főherceg közérzete általában jó, a belek funkciója még nem áll teljesen helyre. A beteg állapotában általános javulás mutatkozik. Hőmérséklete 36.9 érverés 72. Együttal elhatározták, hogy a legközelebbi orvosi jelentést csak holnap délelőtt adják ki, miután József főherceg állapota nem teszi szükségessé, hogy éjjel után is bulletinokat bocsássanak ki.

— Az időjárás. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Jólát: Zérus pont körül levő hőmérséklet és helyenkint, főleg nyugaton és délen esapadék várható. — A hőmérséklet déli tizenkét órakor 26 Celsius fok.

— Balogh bíró újabb botránya. Szabadkáról jelentik: Balogh Béla a szabadkai törvényszék bírhebt bírása, aki a Haverda-pör szabadkai tárgyalása előtt kínos feltűnést keltett az esküdteteket presszionáló ujságocikkével, most újabb botrány hőse lett. Balogh, aki egy idő óta — épen az említett eset következtében — a telekkönyvhöz került betétszerkesztő bírónak, élesen összeszólalkozott egy szabadkai ügyvéddel. Balogh hivatalos helyiségébe bekopogtatt ma Tordai Jenő dr. ügyvéd és egy végzést kért. Balogh bíró, aki ellenséges viszonyban áll az ügyvéddel, reárvallt az ügyvédre, hogy ha vele tárgyalni akar, akkor előbb kérjen bossánatot. Tordai Jenő dr. tiltakozott a bíró hangja ellen és kijelentette, hogy ő nem sértegette meg semmivel Baloghot. Balogh Béla azonban ismételtén kiutasította az ügyvédet, sőt azzal is megfenyegette, hogy szolgálkát vezeteti ki. Tordai Jenő dr. a szabadkai törvényszék elnökénél jelentést tett Balogh bíró botrányáról.

— Lugos új polgármestere. Lugosról jelentik: Marsovszky Árpád polgármester nyugdíjazása folytán megüresedett polgármesteri állást a mai közgyűlésen töltötték be. Két jelölt küzdött a megválasztásért, Floreszku Dóma városi főjegyző, a románság jelöltje és Boiteszku János, a hivatalos körök jelöltje. A leadott 124 szavazat közül 63 jutott Floreszkura, ellenfelére 58; érvénytelen volt három szavazat, Floreszku egy szótöbbséggel lett polgármester.

— Kicsapott mágnásfiúk. Budapestről jelentik, hogy a Ferenc József intézet ama mágnás növendékeit, akik Nyers Irén meggyalázásában részt vettek, kicsapták az intézetből. Szólgyény Ferenc intézeti kormányzót a napokban elmozdítják állásából.

— Gyémántlakodalom. Az aradi előkelő társadalom igen nagy részvéte mellett ünnepelte ma meg Kell Dávid és neje gyémántlakodalomát. Délelőtt 10 órakor az izraelita templom zsefolásig megtelt előkelő közönséggel. Hosszu kocsisorban érkezett meg a jubiléus házaspár gyermekeinek, unokáinak és dedunokáinak kíséretében és orgonazugás közepette foglalta el a templomban számára fentartott díszhelyet. Az istentisztelet keretében Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi gyönyörű beszédben kérte isten áldását a házaspárra. Délben Szabó Albertné vezetésével megjelent az izraelita nőgyűlés, hogy Kell Dávidné előtt kifejezze gratulációját. Az egész nap folyamán tömegesen keresték fel a tisztelők üdvözlőlevelükkel a Kell családot és az ünneplést este családi lakoma fejezte be.

— Deslys Gaby férjhez megy. Newyorkból jelentik: Deslys Gaby táncosnőt, akit tudvalevően Manuel volt portugál királylyal együtt emlegettek, tegnap eljegyezte Pilcer Harry amerikai táncos. Manuel a trónfosztott király a mennyasszonyának értékes gyöngy nyakéket küldött.

— Eljegyzések. Adorján Jenő vegyész, a Neuman-gyárak üzemfőnöke eljegyezte Friedmann Irén urleányt Herencséről.

Karakai György nyomdász, ma tartja eljegyzését Ortner Kristóf leányával, Emiliával.

— Kiss József Aradon. Az aradi magán-tisztviselők egy része tudvalevőleg a jövő hét elején nagyszabású tánomu atságot rendez. A bálai műsoros estély vezet be s a rendezőség most tudatja a közönséggel, hogy Kiss József, az illusztris poéta megígérte, hogy az estélyen köze fog működni.

— Az Opre-fele fürdő kedvezményes jegyei. A Tökölly-téren levő Opre-fürdőben, — amely csak a napokban nyílt meg minden kényelemmel, teljesen újonnan berendezve — az összes klubok, egyesületek tagjai, tagsági igazolványok felmutatása mellett egy korona helyett 70 fillért fizetnek. Katonaság, csendőrség, és rendőrség tisztjei és alisztjei bármely nap szintén csak 70 fillért fizetnek.

— Lóhúsmészárszék Aradon. Reich Beraát gyulai mészáros ma egy a városos intézett beadványban felsajánlotta, hogy hat évi kizárólagossági jog biztosítása mellett lóhúsmészárszékét állít fel Aradon. A tanács a kapitányi hivatalnak adta ki a körvényt; véleményezés végett, a belügyminiszter egy alkalommal már aradi mészárosoktól megtagadta az engedelmet, hogy a vázondit telkén lóhúsmészárszékét állítsanak fel.

— Riadalom egy moziban. Kassáról jelentik: A jássói mozgósinnázban tegnap tűz támadt épen, mikor háromszáz iskolai növendék nézte végig az előadást. A szülőid-répek meggyulladtak. A színház teljesen leégett. Nagy pánik támadt a gyermekek között, azonban sikerült valamennyit kimenteni és így emberéletben nem esett kár. Csupán a gépvezető kezei szenvedtek súlyos égési sebeket.

— A községi bíró szabadsága. Szathmáry Béla dr. rendőrbíró; a tanács három hónap tartamára felmentette a községi bírói teendőik végzése alól, mert a kihágás ügyek elintézése teljesen igénybe veszi a bíró idejét. Szathmáry dr. egy újabb előterjesztésében a községi bíráskodás alóli teljes megalapítását kérte, de a tanács ma tartott ülésében csak újabb hat hónapra gondoskodik a helyettesítéséről.

— Fejfájás, szédülés, szivdobogás legtöbbször csak makacs székrekedésnek következménye. Ha reggelként éhgyomorral 1/2 pohár valódi Ferencz József keserűvizet iszik, természetes, tehát ártalmatlan módon fog rendszeres bélműködést elérni, miáltal az előbbi pangással járó kellemetlen tünetek is csakhamar megszűnnek.

Kitűnő orvosi észleletek alapján immár dönthetőenül meg van állapítva, hogy a Ferencz József keserűviz szerencsés összetételénél fogva, az egyedül tartós hatású és kellemes ízű természetes hashajtó! 72—IV.

— Ügyészi megbízott. Az igazságügyminiszter Jehn Kálmánt, az aradi kir. ügyészséghez beosztott bírósági jegyzőt az aradi kir. ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottá nevezte ki.

— Az aradi automobilközlekedés vállalat a fővárost is megelőzve ma gápjait egy érdekes újítás révén tette az aradi közönség előtt hasznosabbakká s egyszerűsített olcsóbbakká. Az automobil-bérkossi állomás helyén megjelent az első autotaxi. Taksamérővel van ellátva az automobil, amely annak használatát az eddig megállapított fuvardíjknál is mérekeletkebb áron teszi lehetővé. A rendőrség engedélyezte a távolságmérő felszerelését és tudomásul vette, hogy a vállalat a megtett ut első kilométerén után 1 korona 20 fillér; és minden további kilométerért 1 koronát szedjen az utastól. Egy negyedórai várakozás 60 fillér.

— A szegénytanulók konyhájában a jövő héten felügyelnek: özv. Kovács Józsefné és dr. Priegl Istvánné. Adományok: özv. Kintzig Józsefné 1 zsák lisztet, Kintzig Gérané és Hermann Gyuláné 2 kg. mákot és 2 kg. cukrot. Boros Ivánné és Láng Jánosné süteményeket küldtek. Hálás köszönetet mond özv. Hauser Károlyné eszedesné.

— Köszönetnyilvánítás. Az isr. népkönyvházak a következő adományok érkeztek be: Neuman Alfréd és neje 50 koronát, Löffler Jakab és Vörös Henrikné 20—20 koronát, Schreyer Viktor és neje 10 koronát és a Széchenyi-malom egy zsák lisztet adományozott. Ezen nemes adományokért eszton mondunk benső köszönetet. — A népkönyvházban a jövő héten a védasszonyi tisztet Halász Jenőné, özv. Reininger A. S.-né és dr. Székely Irgóné urnók lesznek szivesek állítani. Az elnökség.

— Budapestre utazó t. olvasóink a főváros legújabb és legmodernebb szállodájában az „Excelsior”-ban, Rákóczi-ut 72. (Tulajdonos: Aczél Miksa) szállnak meg, — hol minden szoba meleg, — hideg víz, központi fűtés, villannyal stb. van ellátva. Szobák naponta 5 koronától feljebb kaphatók. Reggeli, ásványvíz, ruha vasalás és beretválkozás a szobáiban foglalhatók. Telefon 140—72. 6765

— **Birtokcsere.** Az elmúlt hetekben Aradon a következő birtokváltások történtek: Náduvarty János és neje eladják az aradi E. Választó-utca 19 sz. házat 14490 k.-ért Fenei Gyulának. — Anyos Emil és neje eladják az aradi Teleky-utca 9 sz. házat 17000 k.-ért Petrilla Partenia és nejeének. — Tramer Antalné eladja az aradi S. Választó-utca 2 sz. házat 8600 k.-ért Szij Pálnénak. — Rácz Géza eladja az aradi ingatlanát 9000 k.-ért Bzura Viktor és nejeének. — Visi Béláné eladja az Aradi Demeter-utca 112/b. sz. házat 7000 k.-ért Tóth Ferencének. — Ehrngruber Julia és tulajdonos társai eladják az aradi Deák Ferenc-utca 20/a. sz. házat 20000 k.-ért Tibuna nyomdai intézet Náchin és társa aradi cégnek. — Patkos István és neje eladják az aradi ingatlanukat 7200 k.-ért Szotyori Nagy Károlynak-Schusterics Jánosné eladja az aradi Demeter-utca 104 sz. házat 20000 k.-ért Leiber Jánosnak.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó máj 26-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentettek be: **Született:** Farkas Ferenc napssámósak Sándor nevű fia. Kovács József napssámósak József nevű fia. Zimmer Ferenc lakatosnak László nevű fia. Costa János városi tisztviselőnek Kornélia nevű leánya. Kovács Mityáz téglaverőnek Riza nevű leánya. Simonics Gyula cipész mesternak Sándor nevű fia. Kocsis István lakatosnak Viktória nevű leánya. Dács János cipésznek Konstanca nevű leánya. Kaposkai Péter váltóórának Anna nevű leánya. Csoto Illés asztalosnak Borbála nevű leánya. Pálffy Tivadar napassámósak Ilona nevű leánya. Nagy András pincérnek Ilona nevű leánya. Bőszörményi János lakatos mesternak Ernő nevű fia. Fábry János vállalkozónak Kata névű leánya. **Meghalt:** Tóth Andrásné 36 éves napssámós. Pál Márton 5 éves leány. Dengl Jánosné 67 éves fogasztási tiszt neje. **Házasságok kötött:** Molnár Sandor husár Varga Annával. Lakatos Antal zenész Motai Erzsével.

— **A Biró-féle „Havasi Gyopár Crém” Parisban.** Egy elsőrangú és kiváló magyar szépitőszernak a kitüntetéséről értesülünk. A párisi higiénikus kiállításán a Grand Prix érdemkeresztjével, aranyéremmel és díszoklevéllel tüntette ki a zsüri a dr. Biró-féle „Havasi Gyopár-Crém” készítményeket. E magas kitüntetés felelősségteljes és legjobb arcápoló-szereket érte és ezzel szinte bebizonyítva látjuk, hogy kozmetikai termékeinkért nemcsak restelkednünk kell a külföld előtt, de azok helyüket megállva, versenyképesek is. 5093

— **Tejgazdaság.** Minden gazdálkodó arra a tapasztalatra jutott, hogy télen az istállótetés következtében, a tehének tejelőképessége és a tej minősége csökken. Ennek következtében nem mulaszthatjuk el a gazdálkodó urak figyelmét felhívni a több mint 50 év óta sikerrel alkalmazott Kwizda-féle korneuburgi mara tápporra, melynek előállítója Kwizda Ferenc János cs. és kir. osztrák-magyar és román királyi udvari szállító állatgyógyászati praeparatumnak számára, Korneuburgban Bécs mellett. Ezen készítmény állandó adagolása mint póttakarmány a teheneknél nemcsak a tej minőségét feljavitja, de a tejelő képességet is fokozza.

— **Páratlan alkalmi bevásárlás.** Tulnalmozott raktár miatt bevásárlási áron árú-sítja Weinberger Ferenc ékszerész Arad, Andrássy-tér 20. (Fischer Eliz-palota) renek szép ékszereit, zsebóráit és ezüstnemű raktárát. Telefon 439. 6029

— **Leftár előtt rendkívüli áreszállítás legfinomabb készítmények, muff ridikulók, finom bórúruk, szép színházi táskák, színházi láncok és más árukban rendkívüli occációs árak, Hegedűs Gyula kereskedésében Arad, Andrássy-tér 15. Telefon 506.**

— **41 ik jótékonycélú államsorsjáték.** A cs. és kir. lottejövédéki igazgatóság Bécsben most rendezti a polgári jótékony célokra szóló 41-ik sorsjátékot, melynek húzását február 15-én tartják meg. Mint a játéktörvényből kitűnik ezer sorsjáték dusan el van látva nyerevényekkel és 21.146 nyerevényével, melyek mind készpénzben kifizetnek. — köztük főnyerevények 200.000, 50.000, 30.000, 20.000 stb. koronával — nagyon kedvező esélyeket nyújt. Tekintettel arra, hogy a tiszta jövédélem jótékony célokra fordítatik ezen sorsjegyek aránylag olcsó árak mellett — databankint 4 korona — nagy kelendőségnek örvendenek.

— **Olcsó üzleti könyvek** Inguaz J. és Fia Weitzer János utcában egyesítik könyv- és papirkereskedésében. Telefon 517. 6071

— **Felhívjuk t. olvasóink figyelmét az Amerikai cipőészvénnyársaságnak** lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

— **Ájándékba adok egy valódi arany gyűrűt** már csak 30 korona vásárlásnál. Meggyőzni akarom vevőmet olcsó áruimról, szebbnél-szebb briliáns és arany ékszerárnyak dua választékban. Waldmann I. ékszerművesnél Szabadság-tér 14. Fiume-kávéház mellett.) 5831

— **Egy Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla 5 perc alatt megszüntet** mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárnyában Arad, Boros Béni-tér. 4676

— **Karácsonyról megmaradt nagymennyiségű rongált dobozu levélpapirokat minden elfogadható árban árusít Kerpel Izsó** papirkereskedése 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár. 4871

— **Egész könyvtárakat és hangjegyeket vesz Kerpel Izsó** könyvkereskedése. 4871

— **60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért (Vidékre 2 korona 40 f.-ért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izsó kölcsönadó-intézet helyben és vidékre is.** E cég vásárol egész könyvtárakat. 4871

VIDÉK.

Ünnepelt járásbíró.

— **Az Aradi Közlöny tudósítójától.**

Körösbánya, január 27.

A körösbányai járásbírószak egyike egyszerű berendezésű hivatalosára fényes ünnepélyes színtere volt. Ott ahol hétköznapon alperesek, felperekek, tanúk, ügyvédek gyorsan változó sorban szoktak felvonulni, megjelent a körösbányai és brádi intelligencia színe-java, hogy üdvözöljék Brády Attilát, a körösbányai járásbírószak vezető járásbíráját hivatali működésének 25-ik évfordulója alkalmából.

A köztisztviselőnek legszebb jutalma, ha pályatársai és a jogkereső közönség egyforma tisztelettel és bizalommal viseltetik iránta és Brády Attila kir. járásbíró, ki 25 éves bírói működése idejéből 19 évet Körösbányán töltött, erre méltán rászolgált hivatalos működésével. Nehéz viszonyok között nagy ambícióval, férfias kitartással, lelkismeretesen töltötte be felelősségteljes állását. És a két közigazgatási járás közönsége örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy a jubileum alkalmával öt bensőséges szeretettel ünnepelje.

A járásbírói kar és kezelő-személyzet nevében Poronkay Gyula járásbíró, az ügyvédi kar nevében Nabráczy Gyula, a gör. kel. román esperesség nevében Damian Vazul esperes, orsz. képviselő, a bányavidéki r. k. és nagyhalmágyi esperesi kerület nevében Müller János boicai plébános, a brádi és körösbányai járási közigazgatási tisztviselők nevében Lázár Farkas főszolgabíró, a körösbányai kaszinó nevében Krámer Bonifá, szent Ferencrendi házfőnök ünnepelték lelkes beszédben a jubilánst, küldöttségileg képviselve voltak a körösbányai iskola tantestülete, Körösbánya és Vidéke takarékpénztár, Orisana takarékpénztár, Rudai Szent Apostol bányatársulat, a kir. adóhivatal,

az arad-esauádi vasut, a kir. pénzügyőrség és más testületek. Este az ünnepély közönség száztizhár lakomára gyűlt egybe a Tulipánsszálló nagytermébe, ahol Poronkay Gyula, Baumgarten János, Gligor Ámon, Lázár Farkas: tartottak nagy lelkesedéssel fogadott beszédet. Spontán, melleg szívtől szívhez menő ünnepi beszédnek a kora reggali órákban lett vége.

Az elhújasodás megrövidíti az életet!

Hogy a kövérség oly teher, mely életünket megkeseríti, munkaképességünket minden tekintetben csökkenti és a testet eltorzítja: tudjuk minden kövér, ha ezt éppen nem is mondja.

Az elhújasodás azonban életünknek egy néhány évtizeddel való megrövidítését is jelenti, ez statisztikailag ki van mutatva és a életbiztosítótársaságoknál már régen ismertetény: ezek nem is biztosítanak szívesen kövéreket, vagy ha igen, magasabb jutalékkal, vagy egyáltalában nem biztosítanak.

A benső szerveknek elhújasodása (szív, máj, vese, bél stb.) megzabolja a rendes működést ezért a szervek könnyen megbetegszenek. A zsirtömeg, amely a véredényekre nyomást gyakorol, megrövidíti a véreket rendes keringését, guta ütést, vaszedelmes vértorulást, aranyeret, bőrbetegséget, tüdő, torok és orrhurong és még sok más betegséget idéz elő.

Ritkán ér el kövér ember nagy életkort, ha idejekorán a fölösleges zsirnak eltávolításáról nem gondoskodik s ezért nem ritka eset, hogy hosszú életű családokban, korpulens ember alig éri el a 70-ik évet, holott ugyanabban a családban normális testalkatu a 90 évet is meghaladja. Vannak ugyan kivételek: de mit élvez az az ember életéből, ki 20—50 kiló zsirtömegget cipel magával? Elt-e úgy, mint mások? Nem volt-e már 40 éves korában nehézkes és esetlen, mintha már 60 éves volna? Nem kellett-e sokszor az élet gyönyöreiről lemondania, míg mások azt teljes mívoltában élvezték?

E kérdések elől egy korpulensnek sem volna szabad a legnagyobb gondatlansággal kitérnie, mert jöhet idő, amikor életének egynehány évvel való meghosszabbítására legnagyobb örömmel áldozná fel egész vagyonát. Csak egyszer élünk és úgy magunk mint hozzá tartozóink érdekében kell, hogy életünket amennyire csak lehetséges meghosszabbítsuk még akkor is, ha ennek a keresztülvitele kényelmetlenségekkel volna egybekötve. Ez utóbbi azonban már nem is szükséges! A tudomány ma már azon a fokon áll, hogy kopáló, izsasztó kurák, testi megerősítés, vagy az annyira nem kedvelt hashajtó szerek bevételé, fölöslegessé vált: a zsirtömeg eltávolítását ma már gyümölcsösvárnak, gyümölcsösvárnak és növényi sók kivonatának fogyasztásával érjük el, amelyek a friss gyümölcsben is kisebb mennyiségben előfordulnak. Ismeretes, hogy a gyümölcs és főzések rendes élvezete, a zsirtömeg csökkentésére előnyösen hat. Hogy azonban észrevehető súlycsökkenést konstatálhassunk, sokkal több gyümölcsöt és főzésekkel kellene elfogyasztanunk, mint amennyit egy egészséges gyomor fel képes emészteni.

E gyümölcsök és savak kivonatából Dr. Ganting tanár G. m. b. H. „Vitalito” szert készít, mely szer igen könnyen emészthető, teljesen ártalmatlan és minden mellékhatástól mentes.

Előkelő orvosok a szert behatóan megvizsgálták, rendszeresen használják és igen előnyösen nyilatkoznak róla:

Pl. Dr. Ripár Bécsben, következőképen írta felőle:

Többszörösen használom eredménnyel a „Vitalito” a korpulencia ellen oly esetekben is, amikor a baj már gyógyíthatatlannak mutatkozott. Sőt még a legsúlyosabb esetekben sem hagyott cserben.

Dr. Ripár K. Bécs IX.

Minden kövérnek tehetségében van erről teljesen ingyen meggyőződnie, ha e lapra való hivatkozással Dr. Ganting tanárhoz, G. m. b. H., Berlin 85. Postafiók A. 336. fordul. Minden kötelezettség nélkül is ingyen kap az illető egy próbadozot és használati utasítást. Mint-hogy a kövérek egész nagy tömege gyógyult meg a Vitalitótól ily kényelmes módon, miért ne kérjen mindenki, kinek érdekében áll egy ingyen próbadozot? Levelezőlap teljesen elég.

SALVATOR

kiváló bér- és lithiumos gyógyferrás

vese- és hólyagbajoknál, közhányvánál, cukorbetegségnél, vérhenyénél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatás. — Természetes vasmentes savanyvíz.

Kapott Ásványvízkereskedésben és szertárakban.

SCHULTES AGOST

Bánya-Lipóti Salvator-fürdő-világ, Budapest, V., Radócsy-utca 8.

!! Hatóságilag engedélyezett végeladás !!

Összes raktáron levő kész cipőárui-
mat üzletfelosztás miatt minden elfo-
gadható árban kiárusítom.

KLEIN JÓZSEF
ARADON, PETŐFI-UTCA.
Városi és megyei telefon szám 826.

TARKASÁGOK.

(A fiu bánata.) Egy aradi ur mesélte a kis fiáról, aki tudvalevőleg a legokosabb kis fiu a világon. A hat éves fiúcska a napokban zokogva kelt fel az ágyából. Édes anyja ijedten kérdezte tőle:

— Mi bajod? Mi történt?

A kis fiu sirva felelte:

— Olyan furcsa álmom volt! Képzeld, azt álmodtam, hogy kigyulladt az iskola. Már jöttem is a tűzoltók, de késő volt. Egészen leégett az iskola!

Az anya vigasztalni próbálta a fiut.

— Kis fiam, hisz ez nem igaz. Ne sirjál, hiszen csak álom volt!

A fiu anyjára emelte nagy könnyes szeméit s mialatt két vastag könnyecsepp gördült végig arcán, siránkozva felelte:

— Hisz épen azért sirok!

(A feleség kívánsága.) Egy aradi férjről beszéltek, hogy szörnyen féltékeny. Nemrégiben külön is élt a feleségétől és válópert akart ellene indítani. A felesége ugyanis több gyöngédséget követelt tőle. A férj — a féltékeny férjek szokása szerint — ugyanis nem akarta elkényeztetni az asszonyt s emiatt állandóan „szigorúan” beszélt vele. A felesége ezt tűrte egy ideig, de végre is szemrehányást tett.

— Látod milyen vagy te, — mondotta férjének. — Te sohasem mondd nekem, hogy kicsi szívem, vagy hogy mucuskám, mint azt más férjek teszik!

Ebből a pár szóból keletkezett azután a bonyodalom. A férj mint egy érült rohant el hazáról, egyenesen egy ügyvédhez, s válópert skart indítani, mert — mondotta — a felesége maga is beismerte, hogy más férjek azt szokták neki mondani, hogy kicsi szívem, meg hogy mucuskám.

(A cseléd válasza) A szemtelenségnek azt hiszem eddig a piaci légy volt a mintaképe. Ujabban azonban mindinkább előtérbe nyomul az a felfogás, hogy a cselédek sokkal szemtelenebbek, mint a piaci legyek. Ennek illusztrálására mondotta el a kávéházban egy ur ezt a történetet:

— A feleségem hat hónapja kinlódott egy cseléddel. Már régen ki akarta dobni, de nem merte, mert félt, hogy nem kap másikat. Végre is elhatározta, hogy mégis cselédet változtat. Felmondott a Julcsának, de mint a jó háziasszony vissza akarta kérni tőle azt az ajándékot, amit előző hónapban adott. „Én azt hittem — mondotta — hogy ki lehet magával jönni. De már látom, hogy ez nem lehetséges. A zongorán megint vastagon áll a por, az ágyak alatt sem seperi ki soha a szemetet, de még az edényeket sem tisztogatja ki rendesen. Hát elsején elmehet. De azt a vég posztót, amit magának a multkor adtam, azt adja vissza, mert ilyen cselédnek én nem adok

ajándékot”. A feleségem nagyot sóhajtott, mikor végére ért a szónoklatnak. De mit gondoltok mit felelt erre a Julcsa? A cipőjére tette a kezét, elébe állt a feleségemnek.

— Ha nagysága felmond — hát elmehetek! Hát jó! Én még kapok ilyen helyet, csak a nagysága kapjon ilyen lányt. Aztán még az ajándékot is adjam vissza? Hát jó! Csakhogy én azért az ajándékért kezet csókoltam a nagyságának! Hát most már csak akkor adom vissza azt a rongyot, ha a nagysága vissza adja nekem a kézcsókot!

(Falusi vélemény.) Egy falusi hangversenyen történt. Az utolsó számmal már kinyitották a bejáró ajtóit, mire a jelenlevő állatorvos megkérte az előadót, várjon egy kissé, míg becsukja az ajtókat, mert a hölgyek megfáznak. Erre az előadó a pódiumról a következő kijelentéssel fordult a teremszolgák felé:

— Tessék becsukni az ajtókat, mert az állatorvos ur azt mondja, hogy a hölgyek sorra betegszenek.

MULATSÁGOK.

(=) Hajós bál. Az Aradi Hajós-egylet évi szokásos bálja ma zajlott le a Központi Szálló különtermében. A mulatság rendkívül jól sikerült, a tánc este 10 órától reggelig szakadatlanul tartott. A sikerült táncmulatságon megjelent hölgyek névsorát a rendezőség a következőkép állította össze:

Urasszonyok: Mencer Jakabné, Kron Lipótné, Kaszab Gézáné, Büchler Mórné, Popper Károlyné, Sugar Józsefné, Pollák Sándorné, Steinitzer Józsefné, dr. Steinitzer Pálné, Glück Dezsóné, Piek Ernóné, Korniss Ödörné, Jellinek Józsefné, Szücs F. Vilmosné, Bárony Andorné, Bloch Henrikné, Leopold Adófné, öz. Bródi Józsefné, Freud Fülöpne, Domán Sándorné, dr. Messer Károlyné, Sándor Béláné, Weinberger Jánosné, dr. Deutsch Izsóné.

Urleányok: Mencer Irén, Vajda Jolán, Kron Méri, Büchler Ilonka, Popper Ilonka, Spielberger Adá, Brandejas Ilonka es Cella, Steinitzer Etta, Sonn Irma, Steinberger Erzsé, Steinitzer Erzsé es Ila, Glück Ilonka, Piek Annus, Kassowitz Gréte, Szücs Jolán, Künstler Irén, Berger Ellus (B. Boglár), Bloch Janka, Leopold Giza, Török Sári, Freud Irma, Jakobovits Boriska, Deutsch Bella (Szatmár).

(=) A polgári jétékony nőegylet tea zsúrja. Mint már jeleztük, február 4 én, a jövő vasárnap, érdekes és változatos programu hangverseny fogja a már eddig is jóhírű tea-zsúrok sikereinek számát növelni. A fáradhatatlan rendezőség buzgó utánjárással olyan ensemblet nyert meg közreműködésre, amelynek művészi hírneve már eleve is biztosíték arra nézve, hogy a közönségnek nem mindennapi élvezetben lesz része. E kiegészítő kilátás valószínűleg nagyszámu hallgatóságot vonz újra a Központi-szálloda termébe. A műsor teljes egészében a következő: 1. A kis vihar vig-

jíték. Előadják: Keszler Ede és K. Kápolnay Juliska. 2. Kuruc dalok. Kurucz Jánosnál. Előadják: Neogrady Dóra. Zongorán kíséri a szerző. 3. Kuplák Zerkowitz Bélától. Előadja Gyöző Alfréd. E számnak különös érdekességét kölcsönöz az, hogy a szerző sziveségéből a dalok itt kerülnek először — a fővárosi színpadokat megelőzőleg — előadásra. 4. Műdalok. Előadja Wlassák Vilma. Zongorán kíséri Zerkowitz Rudolf. 5. Farkas Imre az „Iglói diákok” szerzőjének felolvasása. Hangverseny után az egyesület teát szervíroztat. Belépti díj személyenként 4 korona Számozott ülőhelyek nem lévén, a rendezőség felkéri a naggyérdemű közönséget, hogy saját érdekében már háromnegyed öt órakor megjelenni és helyét elfoglalni sziveskedjék, nehogy a hangverseny megkezdése késedelmet szenvedjen és ezáltal zavrok keletkezzenek.

(=) Táncestély. Az Aradi Kisiparosok Egyesülete a hó 28-án, vasárnap este 8 órakor a Központi Szálló nagytermében fényes táncestélyt rendez, melynek műsora a következő: 1. Bátoros ember. Előadja Berliner Lajos. 2. Kuplák. Énekli: Molnár Alfréd, zongorán kíséri: Szalay Aranka. 3. A zsidó juhász. Bohózat. Személyek: Biron Varga Mancika. Kisbíró Susa Béla. Juhász Baum Dezső. 4. Magán jelenet. Előadja: Ujbázi Jenő. 5. Zongoráriis. Előadja Iritz Mancika. 6. Mézesetek után. Bohózat 1 felvonásban. Személyek: Férj: Susa Béla. Feleség: Nisdermayer Margitka. 7. Kuplák: Énekli Molnár Alfréd. 8. Betegszelvény orvos. Bohózat 1 felvonásban. 9. Kuplák. Énekli: Ujbázi Jenő. Zongorán kíséri Szalay Aranka urhölgy.

(=) Az Aradi Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete február 3-án a „Központi Szálloda” nagytermében hangversenynyel egybekötött táncestélyt rendez. Személyjegy 2 korona. Családjegy 5 korona. Táncojegy 1 korona.

(=) A pankotai ipartestület ünnepe. A pankotai ipartestület az építendő testületi székház alapja javára szombaton este fényes ünnepélyt és bált rendezett, amelyre a legutóbbi kamarai teljesülés alkalmával küldöttség útján hívták meg Ottenberg Tivadár kamarai elnököt. A kamara elnöke örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy a vidéki iparosság körébe kimenjen és kívánságaikról közvetlen tudomást szerezzen. Ottenberg elnök azért tegnap este Varjassay Lajos dr. és Zima Tibor titkárok és Mátyás Jenő fogalmazó kíséretében automobilon átrándult Pankotára, ahol az iparosság mindvégig lelkes óvációkban részesítette a kamara elnökét.

Aradon kapható: Vojtek és Weisz drogeriájában.
6897

NEUMANN M.

uri szabó

es. és kir. udvari és kamarai szállító

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe
Arad.

Frack, smocking, -redingot és jaquet öltönyök készen
és mérték[szerint kifogástalan készítésben.

Braun M.

férfi- és fiugyermek-ruha áruhaza
Arad, Jozsef főherceg-ut 3., (a Kos-
suth szoborral szemben.)

Nagy választék!!!

8802

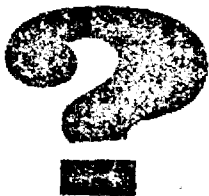
Olcsó árak!!

Külön osztály mértékezerinti rendelésekre.

Mit használjunk

hajhullás és fejkorpa

ellen

3611

Mint a hajhullás és korpaképződés leg-hathatósabb ellenszere a világhírű Dr. William Patterson-féle szagtalanított és töbszörösen rectifioált petroleum kivonat van elismerve. Ezen kivonat a forgalomban

Dr. William Patterson
American Hair Petrol

néven szerepel. Egy üveg ára 2 korona.
 Kapható Aradon

Hánzu Nestor
Vöröskereszt Drogeria

Weitzer János-utca 2. sz.

Magyarországi főlerakat: Barabás és Stefanovits
 droguisták, Budapest, Alagut-utca 5. szám alatt.

VÁROS ÉS MEGYE.

Elutasított kérelem. Az Erzsébetvárosrészes lakói azt kérik a törvényhatóságtól, hogy a kerületben állítson fel rendőrkapitányságot. A tanács ma foglalkozott a kérvénnyel és kimondta, hogy a kérelmet nem teljesítheti, mert annak költségei túl magasak és Sarlot Domokos főkapitány előterjesztése, amelyet a rendőrlétszám szaporítása ügyében tett, talál megoldási módot arra, hogy a város egész területén megjavuljanak a közbiztonsági viszonyok.

A külvárosi utcák. Szóvá tették ma néhány külvárosi utca járhatatlanságát és felhívtuk a tanács figyelmét az ott tapasztalt szegénytelen állapotokra. A tanács mai ülésén felszólalásunk következtében arra utasította a mérnöki hivatalt, hogy a városnak nyújtott államsegélyből rendelkezésre álló 12,250 korona keretén belül a cikkünkben említett utcák javítására első sorban tegyen előterjesztést és a külvárosi utcák javítását ha'adéktalanul hajtsa végre. Sarlot Domokos főkapitány jelentette, hogy ő a mai délután folyamán salaktot hordatott már a sártorgerek felé, de a tanács ezt nem tartja elégségesnek, mert a kocsiutakon kívül a járdák is átázottak.

A csatornázási díjak. A harmadik kerület ház és telektulajdonosait felhívjuk, hogy akik a csatornázási díjak fizetésének meghagyását megkapták, a kedvezményes lefizetés végett elsőjéig a városházán vagy Pál Lajosnál E. Választó utca 8. sz. alatt jelentkezzenek.

Utcakiszélesítés. Megírtuk, hogy a törvényhatósági bizottság Bohus Lajos báró kérelmére, hogy az a Zrínyi és Acél Péter-utak sarkán álló ház helyén három emeletes bérpalotát építhessen, a Zrínyi-utca új vonalát kiülte és elhatározta annak tíz méternyire való kiszélesítését. A város a bárótól az utcaszélesítéshez szükséges telek ingyenes átengedését kérte. Ma beérkezett beadványából arról értesítette Bohus báró a tanácsot, hogy hajlandó átengedni a szükséges területet, ha a város a járda elkészítéséről gondoskodik.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az „Aradi forgalmi bank r.-t.” megalakulása. Közgazdasági életünkben nevezetes esemény történik most vasárnap: pénzpiacunk új intézete, az Aradi forgalmi bank r.-t. délelőtt fél 11 órakor tartja alakuló közgyűlését a városháza emeleti kistermében (a polgármesteri hivatal mellett.) Az alapítói tervezetben előirányzott egy millió korona részvénytőkét gyorsan lejegyzték. A közönség bizalma megokolt is, mert az intézet alapításában úgy anyagi mint erkölcsi tekintetben teljes biztosítékot nyújtó férfiak vesznek részt s fogják azt tovább is vezetni. Működését az „Aradi forgalmi bank r.-t.” már a közeljövőben megkezdí; helyisége egyelőre Erzsébet királyné-körút 20. szám (Osztrák-magyar bank szomszédságában) alatt a gróf Könyegess Fiedl fele házában lesz.) Az új pénzintézet mai alakulása az alapítók a következő meghívót bocsátották ki:

Az Aradi Forgalmi Bank Részvénytársaság folyó 1912. évi január hó 28 ik napján, vasárnap délelőtt fél 11 órakor a városháza emeleti kistermében (a polgármesteri hivatal mellett) tartja alakuló közgyűlését, melyre az igen tisztelt részvényeseket azzal van szerencsénk meghívni, hogy az alkalommal a befizetésekről, szóló elismervényeket is magukkal hozni sziveskedjenek. Targysorozat: 1. Közgyűlési elnök megválasztása. 2. Jegyzőkönyv-vezető és hitelesítő kiölése. 3. Határozatképesség megállapítása. 4. Az alaptőke jegyzésének és a 30% befizetésének megállapítása. 5. Határozat a társaság megalakulásáról. 6. Az alapszabályok megállapítása. 7. Az intézeti elnökség megválasztása. 8. Az igazgatóság kinevezése az alapítók által 3 évre. 9. A felügyelőbizottság megválasztása 1 évre. 10. A választmány megválasztása 3 évre. 11. Az alapítók felmentése. 12. Felbatalozás adása az igazgatóságnak arra nézve, hogy az alapszabályoknak a cégbírósság által netalan kívánandó módosítását újabb közgyűlés összehívása nélkül, saját hatáskörében eszközölhesse. Az alapítók.

Budapesti Áru- és értéktőzsde.

Munkácsy utca 17.

Budapest, január 27.

Készárú.

Amerikai ¼-el olcsóbb. Kínaiat, vételredv megfelelő, 10 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

Határidő.

	Déli	2 órai
	szarjat	szarjat
Buza 1912. áprilisra	11 86—11 87	11 87—11 88
Buza 1912. májusra	11 76—11 77	11 79—11 80
Buza 1912. októberre	11 07—11 08	11 10—11 11
Rész 1912. áprilisra	10 43—10 44	10 46—10 47
Rész 1912. októberre	9 28—9 27	9 29—9 30
Feszter 1912. májusra	8 79—8 80	8 83—8 84
Zab 1912. áprilisra	8 83—8 84	8 84—8 85
Zab 1912. októberre	8 44—8 45	8 45—8 46

As árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. lezárt).

— Január 27. —

Magyar aranyáradek 4 ¹ / ₂	10 05
Magyar koronajáradek 4 ¹ / ₂	97 05
Magyar koronajáradek 3 ¹ / ₂	78 25
Magy. földteherm. kötvény 4 ¹ / ₂	90 25
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	92 25
Magyar nyeregyorsrajegy kölcsön	110.—
Tiszszab. és szegedi sorsajegy kölcsön	194.—
Osztrák járadek papírban	90 75
Osztrák járadek szűrtbe	94.—
Osztrák járadek aranyban	114.—
Osztrák koronajáradek 4 ¹ / ₂	10 75
1880. évi osztrák államsorsajegy	159.—
Osztrák-magyar bankrészvény	20.—
Magyar hitelbank-részvény	855.—
Osztrák hitelintézet részvény	854 50
Osztr.-magy. államvasuti részvény	725.—
10 frankos arany (Napoleonkor)	19 08
Német birodalmi marka	117 50
London vista	241 07 1/2
Páris vista	95 40
30 márkás arany	23 52

A Temesvári Lloyd-Társulat

termégyesarnokának hivatalos árjegysége.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. január 27.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	10 80—10 85
77	10 90—10 95
78	11 00—11 05
79	11 10—11 15

Buza (Temesvári koreak. Áru):

75 kilogrammos	10 70—10 75
Rész	9 30—9 40
Arpa	8 90—9 00
Zab	8 80—8 90
Fegyert	8 25—8 30

Kőbányai sertésplac.

Jan. 27.

Január 26. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 820 kilogrammon feüli súlyban) 130—134 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 136—138 fillér. Közép (páronként 240—280 kigr.) 142—144 fillérig.

Sertéslétszám: 1912. évi január hó 24. napján volt készlet 19624 drb. — 1912. január hó 25 én felhajtott 161 drb. — 1912. január 25-én elszállított 330 drb. — 1912. jan. 26. napjára maradt készletben 19428 drb.

A bizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

Állandó raktár: Förster, Dörr, Rösler, Hamburger, Rud. Stélzhammer, Lyra stb. elsőrendű gyárosok kitünő új modelljeiből, ugyszintén saját gyártmányu **zongorák** nagy vá-

javítások, hangolások szakszerű pontos kivitelben. Zongora kölcsön jutányos árért.

Faix Jacques

zongoraterme és készítési műhelye

Arad, Balvány-utca 35.

American Shoe Company Ltd.

BUDAPEST,

V., Dorottya-utca 6. sz. és VII., Erzsébet-körut 42. szám.

Kizárólagos elárúsítása a következő világhírű és elsőrangú amerikai cipőgyártmányoknak:

4892

Urak részére:
Edwin Clapp and Son
Barry
Walk-Over
Commonwealth

Gyermekeknek:
Piehler.

Hölgyek részére:
Sorexis
Cousius
Laird Schober
Queen

Kérje ujonnan megjelent képes árjegyzékünket.

A kávé irtalmas.
 „Coffein”-mérget tartalmaz,
 miért is élvezetét sokaknak
 orvosilag eltiltják.
 Hathreimer ^{us} Kincipp
 malátakávéja
 a legkitünőbb pöttyök,
 senki sem hagyja abba
 rövid megpróbálás után.

Hathreimer
 szerencsét hoz a hátra.

83-IV.

URANIA

színház.

(Béres Simony-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma vasárnap, 1912. január 23.

1. Pets mester. Varieté. — 2. A falu hőse. Humoros.

4. Szerencse fel. Nagyhatalmú dráma a bányászok életéből. 3 felvonásban. Sláger kép.

Előadások 8. u. fél 2 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kór., II. hely 80 fill., III. hely 4 fillés, IV. hely 40 fillés, V. hely 20 fillés.

az előadásra bármikor be lehet menni.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1912. január hó 28-án
 Délután 3 és fél óraker mérsékelt helyárral:

Iglói diákok.

Diakélet dalokkal 4 felvonásban.

Este 1/8 óraker rendez helyárral:

C) Bérletszünet.

C) Bérletszünet.

Leányvásár.

Eredeti operette 3 felvonásban. Irták: Martos Ferenc és Bródy Miksa. Zenéjét szerző: Jakobi Viktor. Karnagy: Tilger Arpád. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Harisson Jack Várnai Jenő.	Korcsmáros Kapitány	Vass Jenő.
Harissonné Benkőné.	Lelkész	Csáky F.
Lucy leányuk Dióssy Nusi.	Bessy	Ajtai Odön.
Gr. Rottenberg Polgár S.	San	Sz. Rontay B.
Fritz. fia Győző A.	Egy anya	Kulesár L.
Miggles Tom Husár K		Lászl Etel.

Kezdete este 1/8 óraker.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téren új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma vasárnap, 1912. január 23-án:

1. Megboosáthatlan bűn. Dráma. — 2. Partii borsorka. Szenzációs kép.
3. Mulató asszonyok. Komédia 2 felvonásban. Sláger kép.

Az előadások kezdete délután 2 órától folytatódva este 11-ig tartanak.

NYILTTÉR.*

Tisztelettel tudatjuk, hogy Simon Béla ur megszűnt cégünk tagja lenni.

Juhász és Társa

Arad, Andrassy-tér 16.

Értesítés.

Aradon, Szabadság-téren levő „Fiume kávéházat Geller Samu urtól megvettem és azt 1912. február 1-től saját nevem alatt tovább vezetem. Felhívom a érdekelteket, hogy követelésüket február hó 1-ig jelentsék be Deák Ferenc utca 39. sz. alatt, későbbi jelentkezők figyelembe nem vétetnek.

410

Szeitz Péter.

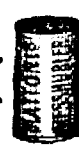
akác, gledicsia
Beszterczei szilva, kajszin-baraczk.
 ojtott gyümölcsfát vadonoztat, akác és gledicsiát 100.000 számmal képes küldeni.

Unghváry László faiskolája
 Czegled.

Számtalanszor bevált

MATTONI FELE
GISSHÜBLER
 Savanyúvíz

A nagy égetés

kütyömknél és hályogkórtnál, mint a hályogot megkötő szer.

6997

Legújabb divatu estélyi és alkalmi **cipők**
 Valódi amerikai utcai, vadász, sár- és hó cipők.
 Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPOK.

Egységárban:

1216

K 16.50 és K 20.50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL
 Arad-Temesvár kaphatók.
 Képes árjegyzék díjtalanul.

Versenyárgylási hirdetés.

Arad sz. kir. város gazdasági széke, az aradi kulturpalota mázó, szobafestő és díszfestő munkálatainak elvégzése iránt 1912. febr. 9-én d. e. 10 órakor a városháza földszinti tanácstermében zárt írásbeli versenyárgylás tart.

Ugy a mázó, mint a festő munkálatokra külön-külön, vagy együttesen tehető ajánlat.

1. A versenyárgyláson minden hazai iparos részt vehet, ki ipara gyakorlására engedéllyel bír. Azon pályázók, kik a szóban levő munkálat teljesítésére hatósági engedéllyel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesítését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad sz. kir. város közönségével üzleti összekötésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátva a fenti nap d. e. 10 órájáig nyújtandó be. Az elkészett vagy szabálytalan ajánlatokat nem vesszük figyelembe.

3. Az ajánlatok a városi mérnöki hivatalban 2 koronáért kapható minták az egységárak és végösszegek pontos beírása és a végeredmények számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be.

4. Az ajánlatokhoz 5% bánatpénznek a városi pénztárba való letételel igazoló nyugta csatolandó.

5. A munkálatokhoz kizárólag hazai anyag használható és honi munkások alkalmazhatók. Ez irányban vállalkozó a városi mérnöki hivatal közgei ellenőrzésének veti magát alá.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik az 5% bánatpént 10% biztosítékra kiegészíteni.

7. Fentartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon válasszunk.

8. Ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Ha vállalkozó a munka feltételeknek részben, vagy egészben eleget nem tenne: jogunk van őt a vállalatától minden további beavatkozás nélkül elmozdítani és a munkát kárára és veszélyére másnak kiadni.

10. Amennyiben többen együttesen tesznek ajánlatot, már az ajánlatban megnevezendő azon egyén, a ki a munkálatokat vezetni fogja társai nevében a munkálatokra vonatkozó rendeleteket és utasításokat átveszi s a folyósított járandóságokat felveheti. Nyilatkozatban kitéendő az is, hogy az ajánlat tekintetében az ajánlattevők egyetemlegesen felelősek.

11. Az ajánlatban világosan és határozottan kitéendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

12. A versenyárgylás fent jelölt napon és időpontban az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

13. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága dönt.

14. Táviratilag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszük, nemkülönben pótajánlatokat sem.

Arad, 1912. évi január hó 22.

A gazdasági széke.

Állami járadékok, Záloglevelek,

Részvénnyek, Részvényelővételi jogok

eladására és beszerzésére
megbízásokat elvállalok

Goldschmidt Sándor

Arad, (Minorita-palota.) 360

Nyomtatványok

izléses és csinos kivitelben készülnek

Az Aradi nyomda r.-t. nyomdájában.

FOGMÜTEREM.

NOVÁK RUDOLF

ARAD, Szabadság-tér 5. szám.

Műfogspecialista.

5942

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

48-912. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetés

Arad sz. kir. város gazdasági széke, 110 mezőgazdasági munkásház építése iránt 1912. évi febr. 12-én d. e. 10 órakor a városháza földszinti kis termében zárt írásbéli versenyárgyalást tart.

Ajánlatot lehet a) 10 vagy 20-as csoport vagy mind a 110 ház felépítésére akként, hogy az összes szükséges anyagot a vállalkozó adja.

b) 10 vagy 20-as csoportra vagy, mind a 110 ház felépítése akként, hogy a munkálatokhoz szükséges anyagot a város közönsége adja (II., III. és IV. sz. költségvetésben kitüntetett anyag)

c) 10 vagy 20-as csoport vagy mind a 110 ház föld, kőműves, ács és c-erepes munkáira (I. sz. költségvetés)

d) 10 vagy 20-as csoport vagy mind a 110 házhoz szükséges faanyag szállítása (II. sz. költségvetés)

e) 10 vagy 20-as csoport vagy mind a 110 házhoz szükséges ajtók és ablakok szállítására (III. sz. költségvetés)

f) 10 vagy 20-as csoport vagy mind a 110 házhoz szükséges cserép, anyag szállítására (IV. sz. költségvetés)

1) A versenyárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki ipar gyakorlására engedélyvel bír. Azon pályázók, kik a szóban levő munkálat teljesítésére hatósági engedélyvel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képzettségét okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad sz. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamarai bizonyítványával igazolni, amelyhez vállalatuk telepe tartozik.

2) Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátva a fenti nap d. e. 10 óráig nyújtandók be. Az elkésett vagy szabálytalan ajánlatokat nem vesszük figyelembe.

3) Az ajánlatok a városi mérnöki hivatalban munka csoportonként 1-1 koronáért kapható ajánlati költségvetési űrlap műszaki feltétel és 1 tervén az egységárak és végösszegek pontos beírása és a végeredmények számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be.

4) Az ajánlathoz 5% bánatpénznek a városi pénztárban való letételét igazoló nyugta csatolandó.

5) A munkálathoz kizárólag hazai anyag használható és honi munkások alkalmazhatók. Ez irányban vállalkozó a városi mérnöki hivatal közgei ellenőrzésének veti magát alá.

6) A munkát elnyerő vállalkozó tartozik az 5% bánatpénzt 10% biztosítékra kiegészíteni.

7) Fentartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon válasszunk.

8) Ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9) Ha vállalkozó a munka feltételeknek részben, vagy egészben eleget nem tenne; jogunk van őt a vállaltól minden további beavatkozás nélkül elmozdítani és a munkát kárára és velszélyére másnak kiadni.

10) Amennyiben többen együttesen tesznek ajánlatokat, az ajánlatban megnevezendő azon egyén, a ki a munkálatokat vezetni fogja

társai nevében, a munkálatorra vonatkozó rendelkezéseket és utasításokat átvesz s a folyósított járandóságokat felveheti. Nyilatkozatban kiteendő sz is, hogy az ajánlat tekintetében az ajánlattevők egyetemlegesen felelősek.

11) Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

12) A versenyárgyalás a fent jelölt napon és időpontban az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

13) Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága dönt.

14) Táviratilag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszük, nem különben pótajánlatokat sem.

Arad, 1912. évi január hó 22-én.

A városi gazdasági szék.

Mühle Árpád

kertészeti és magtenyésztési telepe

Temesvár.

Diszkvittelü főárjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Mához egy hétre

1912. február hó 4-én

zártkörű nagy

álarcos bál

értékes dijkiosztással

a Fehér Kereszt szálloda nagytermében.

FRANZENSBAD

a világ legelső lépfürdője, hiváló szivgyógyfürdő.

Natalia-forrás

orvosilag ajánlva csúsz, rheuma, érelmeszesedés, ve.-e- és hólyagbetegségek ellen. Valódi Franzensbadi vasásvány-lápsó és léplág, csúsz, rheuma ellen, az anyaméh megbetegedéseinek, a havi folyás zavarainál, hystéria, sápkór, vérszegénység, gyermekbetegség, idegzavarok és női betegségnek.

Kapható minden gyógytárban, drogeriában és ásványvízkereskedésben.

Főképviselő:

ALTE K. K. FELDAPOTHEKE WIEN, I. STEPHANSPLATZ 8.

FOGAK

és fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, ragasztva kitűnően, készülnek

HALMOS

fogtechnikai műtermében Asztalos Sándor-utca 10. sz. sz. (Szabacságtér és Asztalos Sándor-utca sarok,

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 638.

4371

Erdei vasut.

Néhány vasból készült tüzfaszállításra alkalmas, használt, de jó vagonett készpénzfizetés mellett 6722

jutányosan eladó.

Írásbéli kérézősködések: „Erdei vasut 760” jelige alatt továbbit Blockner J. hirdető iroda, Budapest, Semmelweis-utca 4. szám.

50 korona heti kereset

vagy 50-60% provisiót kaphat mindenki, aki világhírá címke és egyéb áruim eladásával foglalkozik, közte újdonságok és verseny nélküli tömegcikkek. Eredeti rendelésekkel bizonyíthatom, hogy képviselőim ott, ahol áruim eddig be vannak vezetve, naponta 30 koronánál jóval többet keresnek. Földény kezdéskor van. Felvilágosítás ingyen. Képviselőmet úgy fős, mint mellékfoglalkozásként átruházom. Kérézősködésekhez levelezőlap elegendő.

Hruby Antal,

Müglitz (Morvaország.)

Levelezés németül.

Téglagyárak!

Bevégzett munka miatt felszabadult hordozható vágány, néhány váltó, téglaszállító kocsik, fordítók, nagyon jó állapotban

olcsón eladó!

Kérézősködések „T.V. 608” jelige alatt e lap kiadóhivatalába. 6728

Senkire sem vonatkozik az apró hirdetések postai utalványon küldésük...

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri utca 22. Kiadóhivatali telefon: 161. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldésük...

Ajánlatokhoz.

Leveleket valamely jellege alatt kérésnek a kiadóhivatalba, ne tessék...

HÁZASSÁG.

Egy intelligens fiatalember, 26 éves, nyomdász, házasság céljából megismerkedne intelligensebb...

56 éves bécsi hölgy

több mint egy millió kor. vagyonnal 40 éves alóli férjet keres. Vallás, vagyon mellékes. Férjet keresnek...

LEVELEZÉS.

Legszebb szökönek

ezen újság keddi számában kérem választát, hogy hol találkozhatunk...

Lillem!

Vártam, hogy ígérete értelmében írni fog, de ugyilátszik maga...

Apollo

Értesítését elkésve kaptam, vasárnap, esetleg hétfőn is a jelzett helyen leszek.

Brassó

Semper idem. Igazán. Csókol számtalanszor P.

Intelligens

állami alkalmazott egy oly discret urnő ismerettségét keresi, kivét unalmas óráiban kellemesen elszórakozna.

Melyik gavallér

uri ember volna jóbarátja magános uri leánynak? Irjon „Nem bánja meg“ jellegre Arad főposta.

Szent László

levelét a főpostán sürgősen vegye át.

Női kezek

ápolására legjobban a Vojtek és Welsz kézfínomítója.

LAKÁST KERESNEK.

Keresek

egy elegánsan butorozott, külön bejárattal szobát, esetleg teljes ellátással, villanyvilágítással, azonnalra vagy február 1-re.

KIADÓ LAKÁS.

Ne írja ki

a kapujára, ha kiadó lakása van, mert sok fölösleges zaklatást zúdít magára...

„Aradi Közlöny“

apróhirdetéseinek „Kiadó lakás“ rovatában és minden alkalmatlanság nélkül kaphat kedve szerinti lakót.

Kiadó különbejárattal

butorozott utcai szoba, esetleg előszobával. Simonyi-utca 6.

Kiadó

6 szoba, téli kert, előszobából álló, legmodernebbül kiállított úri lakás az Erzsébet-köruton.

Modern úri lakás

5 utcai szoba, fürdő-cselédszobával és mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó.

Modern utcai lakás

4 szoba, fürdőszoba, cselédszoba május 1-re minden hozzátartozóval, 1 udvari három szoba, előszoba stb.

2 szobás udvari lakás,

melyből az egyik szoba külön bejárattal bír, mellékhelyiségekkel kiadó. Bővebbet Flórián-utca 15. sz. I. em.

Földszintes

butorozott utcai garcon lakás 2-3 fiatal ember részére február 1-től, Karolina-utca 2. szám alatt kiadó.

Eötvös-utca 17. sz. a.

két szobából és konyhából álló lakás február 1-től kiadó.

Lakás kiadó.

Sarkad Választó-utca 19. a) szám alatt kétszobás utcai lakások fürdőszobával és egy 1 szobás udvari lakás május hó 1-re kiadók.

Kiadó

szerényebb igényű család részére 2 udvari szoba minden hozzátartozóval március 1-re. Bővebb felvilágosítást nyújt a háztulajdonos.

Két csinosan

butorozott szoba villannyal február 1-ére olcsón kiadó. József főherceg-ut 13. I. emelet értekezhetni a ház mesternél.

Kiadó

a Weitzer János-utcában főpostával szemben, a jelenlegi „Zenede“ helyiség, mely a szerint, amint esetleg irodának, lakásnak, vagy több lakásnak vétetik ki, megfelelőleg átalakítva lesz.

A poloska

teljes kiirtása csupán Vojtek és Welsz biztos szereivel érhető el.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Aradi Első Takarékpénztári részvényt vesz Dengl Lajos, Boros Beni-tér 15. sz. 876

Divatlevélpapírok

legújabb, legszebb kivitelben dobozoként 8-, 6-, 4- és 2-korona helyett 4-, 2- és 1-koronáért árusítatnak, amíg a készlet tart Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében.

Üzleti könyvek,

rajz- és írószerek, diszlevélpapírok legjutányosabb árban. Tolnai Világlapja számonként és bérletben házhoz szállítva.

Rum compositio

jó házi rum előállítására Vojtek és Weisznál. III-5251

Villanyvilágítási

felszerelés eladó, n. m. egy benzín motor, dinamó, kapcsoló-tábla és lámpák.

Üzleti könyvek

és irodaszerek legjutányosabban Pichler Sándornál Szabadság-tér 1. sz. kaphatók. 2551

Tea törmelék

finom, zamatos logolcsóbban Vojtek és Weisznál. III-5216

Menyasszonyi ajándékok

óriási választékban és legolcsóbban beszerezhetők. Tombolatárgyak mélyen leszállított árban kaphatók.

Jó karban levő cimbalom

megvételre kerestetik. Cim Krebs Péter Gyorok. (Aradm.) 438

Egy antik

kereteladó. Herrling Gyula Választó-utca 38. sz. 443

Eladó

egy teljesen használatlan tölgy, modern haló szoba. Bővebbet Ferdinánd-utca 4. Ház mesternél. 418

A világhírű Nachtmann gyógyszerész vegy. prep.

Egészségi gyapot dohányzóknak és ezen gyapottal ellátott eredeti vegy. prep. Antinikotin „Hygea“ cig. hüvelyek kaphatók kizárólag

Bauer Gyula

Arad, Minorita palota.

Egyetlen szer tudományosan bebizonyítva...

4 doboz 60...

Gartner Samu

kerékpár- és varrógép raktára Weitzer János-utca 2. szám. Telefon 751.

Új kerékpárok a legjutányosabb arakon. — Raktáron tartok 50 darab használt kerékpárt 50 koronától feljebb. — Telefon 751.

Kerékpár és varrógép szakaszerjavító-műhely.

Jó egészségének

fenntartására használjon mindenki Kárpáti-fele

epehajtót,

mely a legkitünőbb fájdalom nélkül gyomortisztító hálszer. Ize édes, hatása gyors és biztos.

KÁRPÁTI JÁNOS gyógyszerártárban 4575 ARAD, BOROS BENI-TÉR.

Csillárok,

villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nt!

Alad Péter-utca 2. (21 utca)

Aranykoronában minden szó egy-
esert beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József főh. u. 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján történő küldésük — a szerkesztőség a szöveg előf — avagy fődíjbejegyekben. Tudakozódással a hirdetés száma mindenkor közzétett. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításul szolgál a kiadóhivatal, az esetekben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatali hivatalra díjtalanul megérkezéskor. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.**

INGATLAN.

Aranykéz-utca

11. számú ház szabadkézből eladó. Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál. 7126

Eladó

Réval-utca 2. sz. ház. Bővebbet ugyanott. 5884

Andrényi Károly-u. 6. sz.

ház kerttel eladó. 350

Ház eladás.

Arad legforgalmasabb utcájában egy sarokház, mely gyárnak és üzletnek felette alkalmas, szabad kézből eladó. Cim a kiadóba. 384

Radnai-ut 12. sz.

800 □-ös telek épületekkel együtt eladó. Özv. Kun Imréné Boros Béni-tér 17. 442

Eladó ház

6 szoba, fürdőszoba, villanyvilágítással, nagy udvar és kerttel ellátott modern magánház és egy 280 □-ös üres telek. Cim a kiadóhivatalban. 385

Eladó új magánház,

15 évig adómentes, modern felszerelésű 4 szobás lakás, fürdőszobával és kerttel. Cim a kiadóhivatalban. 459

Hilér-utcában

4 szoba, 4 konyha és minden hozzátartozóból álló ház azonnal eladó. Tudakozódni lehet Tyityán Testvérek ügynökségi irodájában Aulich Lajos-utca 2. 454

Főtér közelében

1 emeletes modern bérház nagy kerttel azonnal eladó. Tudakozódni lehet Tyityán Testvérek ügynökségi irodájában Aulich Lajos-utca 2. sz. 414

Ház

Uj-Miklakán Baross-u. 4. Tisztviselő kölcsönrel megterhelve, elköltözés miatt eladó. 383

ALKALMAZÁST KERES.

Állandó vincelléri állást

keres egy végzett vincellér, ki tavaly egy nagyobb hercegi uradalomban volt alkalmazva. Szíves ajánlatokat a fizetés megjelölésével kér: Dancs Mihály, vincellér, Zimándujfalú. 414

Egy magános urinő

pénztárnoknői állást keres. Övaddékkal rendelkezik. Cim a kiadóhivatalban. 46

Házmesteri állást

keres fiatal házaspár. Cim a kiadóhivatalban. 464

Az Aradi Kereskedők Köre Helyeszközlő Osztályának

HETI KIMUTATÁSA

Klein Sándor, Keppich Zsigmond
titkár. igazgató.
Szabó Lipót,
irodavezető.

Ideiglenes hivatalos helyiség: Kaszinger-utca 6. sz.

Telefon 868. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—12 óráig.

Keresünk:

VIDÉKRE:

A lupényi kőszénbányák fogyasztási szövetségének osztályfőnökét, 4 fűszer, rőtös és rövid, 2 vas és fűszer, 1 rőtös és divat, 2 fűszer és rövid és 2 vegyes kereskedőséget, több tanácsot.

Ajánlunk:

1 irodistát és több irodistanót, 3 fűszer és rövid, 1 vas és fűszer, 4 rőtös és divat és 2 vegyes kereskedőséget.

Az elhelyezés teljesen díjtalan. Körtagjaink előnyben részesülnek. Vidéki megkeresésekre, azoknak, akik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk. 301

ALKALMAZÁST NYER.

AKINEK alkalmazott van szüksége, a leggyorsabban ér el eredményt, ha az Aradi Közlöny apró hirdetéseinek „Alkalmazást nyer” című rovatában hirdet.

Egy jó írással bíró

irodai gyakornokot, aki a magyar és német nyelvet bírja, február hó 1-ére keresek. Ferdinánd Demeter, nagykereskedő. 399

Elsőrendű alapdíjaztónők jó fizetéssel, azonnal felvétetnek. Cim a kiadóban. 399

Intelligens elárúsitónő

és egy gyakorlattal bíró könyvelőnő, ki a levelezésben is jártas felvétetik Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében, Weitzer-utca. 405

Könyvelő

napi 1/2—1 órai foglalkozásra felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 436

Gyermektelen házaspár

házmesternek jelentkezzen, az asszony főzni tudjon. Bővebbet a kiadóhivatalban. 484

Vendéglős kerestetik

egy jó forgalmu kasino vendéglő, nagy modern berendezésű táncterem, vendégszobák szóval minden vidéki conforttal berendezett üzlet részére. Intelligens ovadékképes, vendéglős értekezhet Mandl Hermann tulajdonosnál Lupény, Hunyadmegye. 440

Keresek

két ügyes elárúsitónőt jó fizetéssel, ki a férfi divat és norinbergi szakmában jártas, aki a diszmű és játékok szakmában is jártas, előnyben részesül. Ugyanott két jó erkölcsű fiu havi 20 korona fizetéssel azonnal felvétetik. Reich El. színházi versenybazar. 452

Végzett fiatalember

gyakornoki állást talál. Ajánlatok „nyugdíjképes” alatt intézendők e lap kiadóhivatalába. 457

KÖLÖNFÉLE.

Elvezett

Karolina- és Forray-utca közti főúti vonalon női arany nyaklánc medaillonnal benne arcképpel. A becsületos meg aláló nagyobb díjazás ellenében átadhatja. Karolina-utca 8. sz. házban. 485

Adásvételi iroda.

Aki házat venni vagy eladni akar, földbirtokot bérelni, kiadni, venni vagy eladni akar, az forduljon bizalommal Tyityán Testvérek ügynökségi irodájához Aulich Lajos-utca 2. sz. Ugyanott ügynőkők felvétetnek. 454

Gyomor- és idegbetegek

Sensatioan meglepő eredményt érhetnek el a világhírű Winter-féle Natther tablettákkal. Biztos eredmény az állandó jó eredmény biztosítására. Számítalan elismerőlevél. 1 dohoz 250 drb., mely egy évre elegendő. Napi adag 2 tablettá. Ára 5 korona. Egyedüli elárúsitó Arad és Aradmegye részére Kormon Gyula Akác-utca 10. Vidékre utárvét mellett. 5689

Ha nem jól eszik

a hizója, adjon neki Vojtek és Weisz hírneves állat tápporából. III-5251

A gyermekek számát

2 vagy 3-ra korlátozni okos és sok pénzt takarít meg. A biztos utmutatást ehhez — melyre vonatkozólag sok ezer hálalrat érkezett be, 90 fillér magyar bélyeg ellenében diszkrétan küldi: Frau A. Kaupa Berlin S. W. 286 Lindenstrasse 15.

Épület és díszmű bádogos
munkákat legutányosabban készít egy helyben, mint vidéken **Diamant Jenő Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán** (Polgári iskolával szemben.) 3681

1850-ben általam alapított és jelenleg is saját vezetésem alatt fejnálló zongorakereskedő Arad, Deák Ferenc-utca 28. (saját ház) alatt készületben vannak elsőrendű gyárosoktól legújabb modell szerint készült angol és bécsi mechanikával, dupla vaslemezrel ellátott 3 pedálos új és használt zongorák, rianinok és harmonium, mahagoni, fekete és matt kiállításban és pedig: Bösendorfer, Ehrbar, Stingt, Koch és Korselt, Thék, Lauberger és Gloss Petrof, Huátay, Neuburger, Hoffmann—Czerny, Pattart, Luner, Richter, Frödl, Cramer—Mayer, Ast, Berengszási, Steinhammer. Zongora havi bérlet 10 koronától felfelé. Zongorahangolások szakképzett segédem Ehrbar Henrik ur által eszközöltetnek. Hangolási díj belvárosban 2 korona, külvárosban 3 korona, vidékre megegyezés szerint. Zongora hangolást, javítást, szíves megrendelésüket kérem címöme küldeni. 415

Krispin József
zongorakereskedő, Arad, Deák Ferenc-utca 28. szám alatt

Lakás!

Erzsébet királyné köruton

(az igazságügyi palota mellett) épült új házban 1, 2, 3, 4, 5 és 7 szobás

modern lakások,

műhely és raktárnak alkalmas pincék

gardon lakások május 1-re kiadók.

Felvilágosítást ad József-főherceg-ut 18. szám alatt a házmester. 87

Biztosítom, hogy nem bánja meg

ha finom arany ékszer, brilliáns és gyémánt ékszer vagy pontosan járó zsebórát akar venni **alkalmi ajándéku**

ha elmegy az olcsó bevásárlási helyre a Forray-utca

ZINNER VILMOS

ékszerész és óráshoz akkor

Biztosítom, hogy nem bánja meg.

**Ernyő, fűző, egyenes-
tartó és haskötő kü-
lönlegességek készítője**

Varga D. Dani
Arad, Andrassy-t. 20
Telefon 808. szám. 247

APRÓ HIRDETÉSEK

folytatása.

OKTATÁS.

Ha megfázott

ne orvosságot, de egy csésze
Vojtek és Weiss féle teát igyék.
III-5251

Február 1-én

új gépirási, gyorsírási és könyv-
viteli tanfolyam veszi kezdetét. Tar-
3 hónapig. Beiratkozni az egyes
szakaszokra is lehet. Díjtalan,
biztos állásközvetítés. Jelentkezni
lehet Ziffer Sándornál, József fő-
hegy-ut 7. 4904

Ha hull a haja,

használgon magyar haj-perolint
Vojtek és Weisztól. III-5251

Közéiskolai

magántanulókat, ugyszintén gyen-
ge tanulókat correpetálásra esetleg
benlakással felelősséggel elvállal.
Izr. fiuinternátus Arad, Chorin
Áron-utca 1. sz. 455

ÜZLETEK.

Eladó üzlet,

régi jogokkal, házzal együtt hely-
ben eladó. Bővebbet Körösvölgyi
pálinkarakatár, Andrassy-tér 5. 451

Atvennék

örög, jól bevezetett és jó hírnév-
nek örvendő fűszertüzletet azonnal,
helyben vagy vidéki jó kis vá-
rosban. Ajánlatok e lap kiadó-
hivatalához „10.000” jelige alatt
küldendők. 365

Kiadó

sarok üzlethelyiség, szép világos,
nyugatos 2 bntorozott utcai szoba
Luther Márton-utca 1. sz. a., eset-
leg azonnal is átvehető. 5182

Vegyeskereskedést, szállodát

esetleg alkalmas helyiséget vagy
más vállalatot keresek azonnali
átvételre. Részletes ajánlatokat
„üzletlen” jeligével továbbít a kiadó-
hivatal. 825

Egy jóforgalmu

vendéglő és mézártszék házzal együtt
betegség folytán olcsón, örök áron
eladó. Bővebbet Krebs Károly tulaj-
donosnál, Lippa, Temesmegye. 345

Jómenetelű

régi vendéglő családi okból azon-
átadó. Cím a kiadóhivatalban. 867

Átadó vendéglő!

Sarló-utca 3. szám alatt „Hétvezér”-
hez címzett jóforgalmu vendéglő
más vállalat miatt eladó. Érte-
kezni ugyanott, a vendéglőssel. 65

Üzlethelyiség kiadandó!

(60 év óta fűszerkereskedés.) A
Szent Pál-utca 3. sz. házban a
sarokbolt május hó elsejére, eset-
leg egy 3 szobás utcai lakással
és pincével kiadó. Bővebbet a
háztulajdonosnál a házban. 400

Weltzer János-utcában,

a főpostával szemben. Adusz
Lázár-féle bolthelyiség február
1-re kiadó. Értekezni lehet ugyan-
ott. 897

Nemcsak a helybelieknek, hanem vidékieknek is fontos, ha bevásárlásait az **Asztalos Sándor-u. 4. szám alatt** levő

CSIPKE ÁRUHÁZBAN

eszközi, mert ott állandóan és mindig újabb áruk érkeznek. Eladásra kerülnek a következő

olcsón beszerzett áruk

Fü ingek fehér R chiffon 85 kr.
Férfi ingek RR chiffon 99 kr.
Férfi hálóingek 1 frt. 20 kr.
Női ing R. chiffon 75 kr.
Női nadrág R chiffonból 74 kr.
Klott alj dupla fodor 1 frt. 50 kr.
Lüster alj dupla fodor 1 frt. 50 kr.
Selyem alj 3 frt 75 kr.
Miedervédő batiszt, himzett 45 kr.
Tatt selyem 70 kr.
Csikos selyem blousoknak 65 kr.
Gyermek ruhák 75 kr.
Esőernyők, férfi és női 1 frt. 20 kr.
Batiszt blousok 1 frt. 50 kr.

Csipkeszövetek nagy
választékban.

Selyem batiszt blousok abgepast 1 frt 20 kr.
Leány lüster kötők, minden nagyság 75 kr
Zsebendők tucatja 58-120 kr.
Gallérok, csak 7 krajcár
Kézelő párja 8-16 kr.-ig
Női harisnya 3 pár 50, 65 kr. és 1 frt.
Kézimunka congré kezdett 1 frt. 25 kr
Csipke méterje 1 kr.-tól
Csipke szövet 25 kr.-tól
Csipke gallér 50 kr.
Férfi nyakkendők 10 kr.
Glasé keztyük rendes 58-85 kr.
Csikos selyem blousoknak 65 kr.
Glasé keztyük, fehér hosszú 1 frt 50 kr.

Női nyilas harisnya 39 kr.
Nadrágtartók 30 kr.
Tiszta gyapju női- és férfi angol
keztyü 35 kr.
Férfi sokni jäger 35-50 kr.
Női valódi szarvasbőr keztyü 90 kr.
Balélt szarvasbőr keztyü 1.-
Jäger férfi trikó ing 90 kr.
Jäger férfi nadrág 90 kr.
Női jäger ing és nadrág 85 kr.
Női galoschni 1.30 kr.
Férfi galoschni 1.60 kr.

Csipke és csipkebeté-
tek nagy választékban.

Ezen felsorolt áruk mind jó és tartós minőségűek.

Selyem, tüll és arany himzett sálak nagy választékban. **Farsangi cikkek**, selyem, gázak,
dupla széles minden színben 50 kr. méterje. Dupla széles madeirák, himzett batisztok nagy választékban, azonkívül érkeztek nagy mennyiségben **finom női fehérneműek**, schweizi himzések, selyem-keztyük, **arany csipke-szövetek, csipke függönyök, stórok**, stb.

Meglepő olcsó árak!

Meglepő olcsó árak!

Kérjük a tisztelt vásárló közönséget áruink olcsóságáról meggyőződni.

Aradi Első Takarékpénztár.

Aláírási felhívás.

Az aradi első takarékpénztár 1912. évi január hó 21-én tartott 71-ik rendes évi közgyűlése elhatározta, hogy alaptőkéje 3400 darab 1912. évi január hó 1-től fogva osztalékra jogosult 1000 korona névértékű új részvény kibocsátása által 6.800.000 koronáról 10.200.000 koronára felemeltessék és hogy ezek az új részvények a jelenlegi részvénybirtokosoknak átvételére felajánltassanak.

E határozat alapján a **részvénybirtokosoknak** a fent említett 3400 darab részvényt következő feltételek mellett átvételre felajánljuk:

1. A kibocsátandó új részvényekre a **részvényesek** tarthatnak igényt, még pedig akképen, hogy minden lebélyegzés végett bemutatandó **két régi részvény** alapján **egy új részvényre**, **egy régi részvény** alapján pedig **egy fél részvénynek megfelelő részvény-utalványra** gyakorolható az elővételi jog.

2. A részvények, melyek alapján az elővételi jog gyakoroltatik, az intézetnél **bemutatandók** és azon körülmény, hogy az illető részvény alapján az elővételi jog érvényesített, **a részvény lebélyegzése által** (Elővételi jog gyakorolva 1912.) állapittatik meg.

3. **Az elővételi jog 1912. évi január hó 22-től kezdve 1912. évi február hó 5-ig** bezárólag érvényesítendő. Azon részvényes, ki elővételi jogát e határidő alatt és az említett módon nem gyakorolja, elveszti e jogot.

4. Az átvételi árfolyam **1800 koronában** állapittatik meg.

5. A befizetések következő határidőkben teljesítendőek:

1912. február 5-ig az elővételi jog gyakorlása alkalmával 600 korona és 7 korona 50 fillér fokozatos bélyegilleték,

1912. március 5-ig 600 korona,

1912. április 5-ig 600 korona és ezen összegeknek 1912. évi január hó 1-től járó 6% kamatai.

A részvény-utalványokra a fenti összegek fele fizetendő.

A befizetések a kitűzött határidők előtt is teljesíthetők, ellenben minden az esedékesség napján nem teljesített befizetés után 6% késedelmi kamat fizetendő.

6. Az egyes befizetések ideiglenes elismervényen igazoltatnak. Az ideiglenes elismervények számai, melyekre az összes befizetések 1912. május 10-ig nem teljesítettek, egyik helybeli lapban háromszor közzétetnek. — 1912. május 31-én túl a késedelmes fizető elveszti az elővételi és előjegyzési jog gyakorlásával szerzett jogait és a már teljesített befizetések iránti igényeit, ez utóbbiak a külön tartalékalap javára fordítatnak s az igazgatóság jogosított az ezeknek megfelelő részvényeket szabad kézből értékesíteni.

Épügy jogosított az igazgatóság azon részvényeket is szabad kézből értékesíteni, melyekre az elővételi jog nem gyakoroltatott. A befolyandó többletösszeg a külön tartalékalap javára fordítandó. 34

7. Valamennyi részlet, valamint a kamatok és fokozatos bélyegilleték lefizetése után az ideiglenes elismervények az igazgatóság által megállapítandó időben új részvényekkel, illetőleg részvény-utalványokkal cseréltetnek fel.

8. **Az új részvények és részvény-utalványok birtokosai 1912. évi január hó 1-től kezdve az üzleteredményben, valamint a részvényeseket megillető összes jogokban a régi részvényesekkel egyenlően részt vesznek.**

9. A részvény-utalványokra eső osztalék kifizetése a részvény-utalvány felmutatása és lebélyegzése ellenében fog teljesíttetni. Két részvény-utalvány bármikor egy új részvényre cserélhető fel.

Arad, 1912. évi január 22-én.

**Az Aradi Első Takarékpénztár
Igazgatósága.**